

ZADÁVACÍ ŘÍZENÍ V OBLASTI BOJE PROTI PRANÍ PENĚZ

JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018

Rozvoj a organizace školení advokátů v oblasti boje proti praní peněz (AML) a financování terorismu (CTF) na úrovni EU

UŽIVATELSKÁ PŘÍRUČKA

22. února 2021

Prohlášení

Tyto informace byly vypracovány na základě smlouvy s Evropskou unií (referenční číslo: JUST/2018/JACC/PR/CRIM/018) a nepředstavují oficiální stanovisko Evropské komise. Komise ani žádná osoba jednáající jejím jménem nenesou odpovědnost za případné použití informací zde obsažených.

VYDAVATELÉ

European Lawyers Foundation

Fluwelen Burgwal 58

2511 CJ – Haag

Nizozemsko

+31 612 990 818

www.elf-fae.eu

info@elf-fae.eu

Rada evropských advokátních komor

Rue Joseph II, 40

1000 – Brusel

Belgie

+32 2234 6510

www.ccbe.eu

info@ccbe.eu

Fotografii poskytl (titulní stránka)

© Adobe Stock

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
ÚVOD.....	6
DEFINICE	8
<i>Co je praní peněz?.....</i>	<i>8</i>
<i>Co je financování terorismu?</i>	<i>9</i>
<i>Vztahuje se režim EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu na advokáty, a pokud ano, na jaké činnosti?.....</i>	<i>9</i>
PŘÍSTUP ZALOŽENÝ NA POSOUZENÍ RIZIK	10
<i>Obecné informace</i>	<i>10</i>
<i>Jak provádět posouzení rizik.....</i>	<i>13</i>
<i>Velikost podniku.....</i>	<i>15</i>
HLOUBKOVÁ KONTROLA KLIENTA (CDD)	16
<i>Úvod.....</i>	<i>16</i>
<i>Načasování</i>	<i>17</i>
<i>Úroveň.....</i>	<i>18</i>
<i>Spoléhání se na třetí osoby</i>	<i>24</i>
<i>Písemné strategie, kontroly a postupy.....</i>	<i>25</i>
<i>Vedení záznamů</i>	<i>27</i>
<i>Společnosti.....</i>	<i>27</i>
<i>Svěřenské fondy</i>	<i>29</i>
SKUTEČNÉ VLASTNICTVÍ.....	29
VYSOCE RIZIKOVÉ TŘETÍ ZEMĚ	33
POLITICKY EXPONOVANÉ OSOBY.....	33
OSOBNĚ NEPŘÍTOMNÍ KLIENTI.....	37
VAROVNÉ SIGNÁLY.....	37
VYUŽITÍ TECHNOLOGIÍ.....	38
OZNAMOVACÍ POVINNOST	40
<i>Úvod.....</i>	<i>40</i>
<i>Varování.....</i>	<i>41</i>
<i>„Ví, má podezření nebo má přiměřené důvody k podezření“ – a význam slov obecně.....</i>	<i>42</i>
<i>„Trestná činnost“</i>	<i>43</i>

OCHRANA ÚDAJŮ	44
DŮVĚRNOST MEZI ADVOKÁTEM A KLIENTEM.....	46
<i>Úvod.....</i>	<i>46</i>
<i>Evropská judikatura</i>	<i>47</i>
<i>Závěr.....</i>	<i>48</i>
PŘESHraniční OTÁZKY	49
SANKCE	49
<i>Úvod.....</i>	<i>49</i>
<i>Požadavky na trestný čin.....</i>	<i>51</i>
PŘÍLOHA 1 – SEZNAM VYSOCE RIZIKOVÝCH ZEMÍ.....	52

UŽIVATELSKÁ PŘÍRUČKA

PŘEDMLUVA

Tato příručka odborné přípravy (uživatelská příručka) byla vypracována pro advokáty, kteří se účastní školení v oblasti pravidel boje proti praní peněz (anti-money laundering, AML) a financování terorismu (counter terrorist financing, CTF) na úrovni EU. Pro ty, kdo odbornou přípravu poskytují, je k dispozici odpovídající příručka (příručka pro školitele).

Obě příručky jsou výsledkem zakázky, kterou Evropská komise zadala nadaci European Lawyers Foundation (ELF) a Radě evropských advokátních komor (CCBE) na téma „Rozvoj a organizace školení advokátů v oblasti boje proti praní peněz (AML) a financování terorismu na úrovni EU“ (smlouva o poskytování služeb JUST/2018/JACC/PR/CRIM/0185).

Cíle Evropské komise při zadávání této zakázky jsou popsány v následujících bodech:

„Obecným cílem zakázky je vyškolit, zvýšit povědomí a podpořit šíření klíčových principů a konceptů pravidel EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu mezi advokáty. Účelem zakázky je analyzovat, posoudit a podporovat potřeby advokátů tím, že zvýší jejich povědomí o jejich úloze a povinnostech v boji proti praní peněz a financování terorismu podle směrnice.

Konkrétním cílem je, aby vzdělávací program oslovil co nejširší obec advokátů v celé Unii. Vzdělávací činnosti dají dotčeným advokátům zejména možnost odpovědět si na to, jak mohou co nejlépe:

- přistupovat k příslušným povinnostem v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, těmto povinnostem porozumět a zamyslet se nad způsoby, jakými mohou být advokáti a advokátní kanceláře zneužiti v souvislosti s praním peněz a financováním terorismu,*
- zamyslet se nad postupy, které mohou advokáti a advokátní kanceláře přijmout ve své konkrétní jurisdikci a v souladu s příslušnými pravidly advokátní komory s cílem zajistit, že budou zachovány nejvyšší etické normy této profese,*
- určit problém, který může vzniknout při výkladu konkrétních ustanovení, budou-li se zabývat hypotetickými a skutečnými případy, a zejména s ohledem na kontinuitu jejich obchodních vztahů s klienty a další aspekty.“*

Před přípravou příruček odborné přípravy vypracovalo konsorcium partnerů posouzení potřeby vzdělávání a strategii vzdělávání, jež vycházely z odpovědí na dotazník, který zjišťoval stávající postupy každého členského státu, pokud jde o vzdělávání advokátů ohledně pravidel boje proti praní peněz a financování terorismu na úrovni EU. Dotazník vyplnilo všech 27 komor v EU, které jsou členy Rady evropských advokátních komor, a Spojené království.

Je třeba připomenout [kontext směrnic o boji proti praní peněz a financování terorismu](#), neboť se advokátův dotýká. Praní peněz a financování terorismu představují vážnou hrozbu pro život a společnost a vedou k násilí, podněcují další trestnou činnost a ohrožují základy právního státu. Vzhledem k úloze advokátů ve společnosti a souvisejícím profesním a jiným povinnostem a standardům musí advokáti vždy jednat čestně, dodržovat zásady právního státu a nesmí se podílet na žádné trestné činnosti. K tomu je nutné, aby si advokáti byli neustále vědomi hrozby, že pachatelé trestných činů se snaží zneužít právní profesí k činnostem praní peněz a financování terorismu.

Advokáti a advokátní kanceláře musí zajistit, že si budou vědomi svých povinností v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, které vyplývají:

- (i) ze základní etiky právní profesí, včetně základní povinnosti nepodporovat ani neusnadňovat trestnou činnost, jakož i z vnitrostátních právních předpisů ve stejném duchu, a
- (ii) z požadavků unijního práva.

Všichni advokáti v EU si musí být vědomi příslušných platných právních a etických povinností a rizik, která souvisejí s oblastí jejich advokátní praxe a jejich klienty, a musí se v této oblasti neustále vzdělávat. Je tomu tak zejména proto, že činnosti pachatelů trestné činnosti v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu se rychle a trvale vyvíjejí, aby se staly sofistikovanějšími. Nejlepšími nástroji advokáta při posuzování situací, které by mohly vzbuzovat obavy z praní peněz a financování terorismu, jsou informovanost, ostražitost, rozpoznávání varovných signálů a obezřetnost.

Cílem této příručky je pomoci advokátům, kteří podstupují odbornou přípravu v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, aby porozuměli celé šíři svých právních a etických povinností a své zranitelnosti vůči rizikům, která souvisejí se zapojením do činností v oblasti praní peněz a financování terorismu.

ÚVOD

Rámec vnitrostátních právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu v každém členském státě vychází ze [čtvrté směrnice](#) o boji proti praní peněz ve znění [páté směrnice o boji proti praní peněz](#).

Vzdělávací materiály uvedené v této příručce jsou vypracovány na základě toho, co je použitelné a povinné pro všechny advokáty v celé EU, a proto budou zákonné odkazy směřovat spíše na ustanovení čtvrté směrnice o boji proti praní peněz ve znění páté směrnice o boji proti praní peněz než na vnitrostátní právní předpisy, se kterými může být řada advokátů obeznámena lépe.

Vzhledem k tomu, že jsou právní předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu přijímány na vnitrostátní úrovni prostřednictvím provedení směrnic, mohou v provedení existovat

mezi jednotlivými členskými státy rozdíly. Všechny členské státy však musí přinejmenším dodržovat ustanovení směrnice. Tato příručka byla koncipována tak, aby se snadno přizpůsobila vnitrostátním okolnostem jednotlivých členských států. Záměrem je pomocí toho, že se v této příručce, jak je shora uvedeno, důsledně odkazuje na články čtvrté směrnice o boji proti praní peněz (ve znění pozdějších předpisů), ulehčit uživateli určit místní kontext. Kdykoli bude zmíněna čtvrtá směrnice o boji proti praní peněz, bude se vždy jednat o znění pozměněné pátou směrnicí a v celé této příručce se toto znění nazývá „směrnice“.

Kromě toho je třeba mít na paměti souvislosti a obsah vnitrostátních posouzení rizik, neboť podmínky, za nichž hrozí riziko praní peněz, se budou v jednotlivých členských státech lišit. Výbor FATF vede [záznamy o vnitrostátních posouzeních rizik](#). Vzhledem k těmto vnitrostátním rozdílům nejsou tato posouzení rizik součástí příručky pro uživatele.

Ustanovení EU jsou zdrojem vnitrostátních prováděcích předpisů a v případě jakéhokoli rozporu ohledně použitelných ustanovení má přednost ustanovení EU. Cílem této příručky je mimo jiné zdůraznit, že režim pro boj proti praní peněz a financování terorismu je celounijním rámcem se společnými povinnostmi advokátů v EU, a poskytnout v tomto ohledu právní jistotu. Tuto příručku je však zapotřebí používat ve spojení s vnitrostátními právními předpisy, které mohou například jít nad rámec minimálních norem, které jsou ve směrnici často stanovené.

Při vypracování této příručky se osvědčily tři publikace, jejichž materiál byl použit jako referenční zdroj:

- (1) [„A lawyer’s guide to detecting and preventing money laundering“](#) (Příručka pro advokáty pro odhalování a prevenci praní peněz), vydaná v roce 2014 Radou advokátních komor a sdružení advokátů v Evropě, Mezinárodní advokátní komorou a Americkou advokátní komorou;
- (2) [„Guidance for a risk-based approach for legal professionals“](#) (Pokyny pro přístup právníků založený na posouzení rizik), vydaná v roce 2019 Finančním akčním výborem;
- (3) [Legal Sector Affinity Group Anti-Money Laundering Guidance for the Legal Sector](#) (Pokyny pro boj proti praní peněz pro právní sektor), vydaná v roce 2020.

Všechny tři publikace jsou velmi užitečné, ačkoli první dvě nebyly vydané tak, aby se týkaly zvláštního rámce stávajících evropských právních předpisů. Jejich cílovým publikem jsou advokáti na celém světě a pojednávají o základních zásadách. První příručka (Rady advokátních komor a sdružení advokátů v Evropě, Mezinárodní advokátní komory a Americké advokátní komory) je navíc již několik let stará a některé základní okolnosti se mohly změnit. Pokud jde o příručku pro Spojené království, byla vydána v době, kdy se Spojené království dosud nacházelo v přechodném období před svým vystoupením z EU.

DEFINICE

Pojem boje proti praní peněz a financování terorismu nelze chápat bez porozumění tomu, jak jsou jeho hlavní složky definovány v právních předpisech EU.

Co je praní peněz?

Praní peněz a financování terorismu jsou ve směrnici definována řadou níže uvedených činností:

Článek 1

3. Pro účely této směrnice se za praní peněz považuje následující jednání, pokud je pácháno úmyslně:

a) přeměna nebo převod majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti, za účelem zatajení nebo zastření nezákonného původu majetku nebo za účelem pomoci jakékoliv osobě, která se účastní páchání takové činnosti, aby se vyhnula právním následkům svého jednání;

b) zatajení nebo zastření skutečné povahy, zdroje, umístění, nakládání, pohybu, práv k majetku nebo jeho vlastnictví s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti;

c) nabývání, držení nebo užívání majetku s vědomím, v době jeho obdržení, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti;

d) účast na spáchání, spolčení ke spáchání, pokus o spáchání, pomoc, usnadňování a návod ke spáchání jakéhokoliv jednání uvedeného v písmenech a), b) a c).

4. Jednání se považuje za praní peněz i tehdy, jestliže k činnostem, na jejichž základě vznikl majetek pro účely praní, došlo na území jiného členského státu nebo na území třetí země.

5. Pro účely této směrnice se „financováním terorismu“ rozumí poskytnutí nebo shromažďování finančních prostředků, jakýmkoli způsobem, přímo nebo nepřímo, se záměrem nebo s vědomím toho, že budou zcela nebo částečně použity ke spáchání některého z trestných činů ve smyslu článků 1 až 4 rámcového rozhodnutí Rady 2002/475/SVV.

6. Vědomost, úmysl nebo záměr požadované jako náležitosti jednání uvedených v odstavcích 3 a 5 mohou být odvozeny z objektivních skutkových okolností.

Ustanovení čl. 1 odst. 3 písm. d) má zvláštní význam v tom smyslu, že advokát jako poradce se musí vyhnout úskalím účasti na trestném činu nebo jeho napomáhání. Existuje řada kroků, které advokát může učinit a měl by učinit, aby se tomuto úskalí vyhnul, jak je pojednáno později.

Co je financování terorismu?

Financování terorismu se v čl. 1 odst. 5 uvádí v souvislosti s trestnými činy, které jsou samy o sobě definovány v jiném rozhodnutí EU, a to rámcovém rozhodnutí Rady 2002/475/SVV. Toto rámcové rozhodnutí bylo pozměněno následným rozhodnutím (2008/919/SVV) a nyní je nahradila [směrnice \(EU\) 2017/541](#) o boji proti terorismu.

Teroristický trestný čin uvedený v čl. 1 odst. 5 je v podstatě kombinací objektivních skutečností (například vraždy, ublížení na zdraví, braní rukojmí, vydírání, páchání útoků nebo hrozby spáchání některého z výše uvedených činů) a subjektivních skutečností (například činů spáchaných s cílem vážně zastrašit obyvatelstvo, destabilizovat nebo zničit struktury země nebo mezinárodní organizace nebo znemožnit akceschopnost vlády).

Financování terorismu je poskytování nebo shromažďování finančních prostředků s úmyslem použít je k páchání teroristických činů, ať už teroristickými organizacemi nebo jednotlivci, kteří jednájí samostatně nebo v malých sítích.

Advokáti by si měli být vědomi toho, že financování terorismu může zahrnovat finanční prostředky ze zákonných nebo nezákonných zdrojů – od osobních darů až po výnosy z trestné činnosti, například z obchodu s drogami, vydírání nebo obchodování s lidmi. Může též pocházet z finančních prostředků získaných prostřednictvím využívání nebo těžby přírodních zdrojů.

Zatajování určení legitimních finančních prostředků, které mají být použity k trestné činnosti, je ve skutečnosti obrácené praní peněz.

Vztahuje se režim EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu na advokáty, a pokud ano, na jaké činnosti?

Článek 2 směrnice výslovně uvádí, že se vztahuje na samostatně výdělečně činné právnické osoby. Uvádí rovněž konkrétní činnosti, na které se směrnice vztahuje (čl. 2 odst. 1 bod 3 písm. b)).

Článek 2

1. Tato směrnice se vztahuje na tyto povinné osoby:

...

3) následující fyzické nebo právnické osoby při výkonu jejich profesních činností:

a) auditory, externí účetní a daňové poradce a jakékoli jiné osoby, které se zaváží poskytovat hmotnou pomoc, podporu či poradenství v daňových záležitostech jako hlavní předmět obchodní či profesní činnosti, a to buď přímo, či prostřednictvím jiných osob, s nimiž je uvedená jiná osoba spojená;

b) notáře a jiné samostatně výdělečně činné právnické osoby, jestliže se účastní, ať tím, že jednájí jménem svého klienta nebo v zastoupení svého klienta při jakékoli finanční transakci nebo transakci s nemovitostmi, nebo že napomáhají při plánování nebo provádění transakcí pro svého klienta, které se týkají:

- i) nákupu nebo prodeje nemovitostí nebo podnikatelských subjektů;*
- ii) správy peněz, cenných papírů nebo jiných aktiv klienta;*
- iii) otevírání nebo správy bankovních nebo spořicíh účtů nebo účtů cenných papírů;*
- iv) organizování příspěvků potřebných k vytvoření, provozování nebo řízení společností;*
- v) vytváření, provozování nebo řízení svěřenských fondů, společností, nadací nebo podobných útvarů;*

„Samostatně výdělečně činní právníci“, kteří vykonávají činnosti uvedené v čl. 2 odst. 1 bodu 3 písm. b) podbodech i) až v) výše, jež jsou považovány za činnosti představující riziko praní peněz, mají tedy povinnosti uvedené ve směrnici, což znamená, že na právníky, kteří vykonávají výlučně práci, která není uvedena v čl. 2 odst. 1 bodu 3 písm. b) podbodech i) až v), například soudní řízení, nebo případně práci některých interních podnikových právníků nebo právníků pracujících pro orgány veřejné moci, se povinnosti stanovené směrnicí nevztahují. Například interní podnikový právník může pracovat pro banku, přičemž povinnou osobou je sama banka.

Existují i další povolání, která sice nejsou zahrnuta do shora uvedené definice, ale i na ně se vztahují povinnosti směrnice podle článku 2, například daňoví poradci „a jakékoli jiné osoby, které se zaváží poskytovat hmotnou pomoc, podporu či poradenství v daňových záležitostech jako hlavní předmět obchodní či profesní činnosti, a to buď přímo, či prostřednictvím jiných osob, s nimiž je uvedena jiná osoba spojená“ a poskytovatelé svěřenských služeb nebo služeb pro obchodní společnosti. Advokát poskytující takové služby by byl rovněž zahrnut do povinností vyplývajících ze směrnice.

Na advokáta zaměstnaného právníckou osobou se konkrétně vztahuje čl. 46 odst. 1 směrnice, který stanoví, že na právníckou osobu se vztahují povinnosti vyplývající ze směrnice:

Ustanovení čl. 46 odst. 1

Pokud fyzická osoba spadající do kterékoli z kategorií uvedených v čl. 2 odst. 1 bodě 3 provozuje profesní činnost jako zaměstnanec právnícké osoby, vztahují se povinnosti stanovené v tomto oddíle na tuto právníckou osobu, nikoli na dotýčnou fyzickou osobu.

V případě potřeby budou v textu následovat další definice konkrétních ustanovení o boji proti praní peněz a financování terorismu.

PŘÍSTUP ZALOŽENÝ NA POSOUZENÍ RIZIK

Obecné informace

Povinnosti advokáta podle čtvrté směrnice o boji proti praní peněz jsou předmětem přístupu založeného na posouzení rizik, což je důležitá zásada v rámci právních předpisů EU v oblasti boje proti praní peněz, která určuje rozsah a šíři požadovaných činností.

Přístup založený na posouzení rizik v zásadě znamená, že advokáti by měli identifikovat, posoudit a pochopit rizika praní peněz a financování terorismu, jimž jsou vystaveni, a – na základě identifikovaných rizik a jejich rozsahu – účinně a účelně přijmout požadovaná opatření v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu s cílem tato rizika zmírnit a řídit. Stručněji řečeno, měl by existovat cílený přístup zaměřený na to, v čem riziko spočívá.

Takový přístup umožňuje:

- přidělování zdrojů tam, kde jsou rizika vyšší,
- minimalizaci nákladů na dodržování předpisů a zátěže pro klienty,
- větší flexibilitu, pokud jde o reakci na vznikající rizika, neboť metody praní peněz a financování terorismu se mění.

Příslušným základním ustanovením směrnice je článek 8:

Článek 8

1. Členské státy zajistí, aby povinné osoby podnikly vhodné kroky k identifikaci a posouzení rizik praní peněz a financování terorismu s přihlédnutím k rizikovým faktorům, jako jsou faktory týkající se jejich klientů, zemí nebo zeměpisných oblastí, produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů. Tyto kroky musí odpovídat povaze a velikosti povinných osob.

2. Posouzení rizik uvedená v odstavci 1 musí být doložena, aktualizována a k dispozici relevantním příslušným orgánům a dotčeným orgánům stavovské samosprávy. Příslušné orgány mohou rozhodnout, že se individuální doložená posouzení rizik nevyžadují, jestliže jsou zvláštní rizika v daném odvětví zřetelná a známá.

3. Členské státy zajistí, aby povinné osoby měly zavedeny strategie, kontroly a postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik praní peněz a financování terorismu identifikovaných na úrovni Unie, členského státu a povinné osoby. Tyto strategie, kontroly a postupy musí odpovídat povaze a velikosti povinných osob.

4. Strategie, kontroly a postupy uvedené v odstavci 3 zahrnují:

a) vypracování vnitřních strategií, kontrol a postupů, včetně modelových postupů řízení rizik, hloubkové kontroly klienta, oznamování, vedení záznamů, vnitřní kontroly, kontroly dodržování předpisů – včetně jmenování kontrolora dodržování předpisů na řídicí úrovni, pokud je to vhodné vzhledem k rozsahu a povaze podnikání – a prověřování zaměstnanců;

b) pokud to odpovídá rozsahu a povaze podnikání, nezávislý útvar auditu pro ověřování vnitřních strategií, kontrol a postupů uvedených v písmeni a).

5. Členské státy vyžadují, aby povinné osoby získaly souhlas svého vrcholného vedení se strategiemi, kontrolami a postupy, které zavádějí, a tam, kde je to vhodné, sledovaly a posilovaly přijatá opatření.

Důsledkem tohoto ustanovení je, že advokáti musí:

- přijmout vhodná opatření k identifikaci, posouzení a pochopení rizik praní peněz a financování terorismu, kterým čelí jejich vlastní advokátní kancelář, a
- mít zdokumentované strategie, kontroly a postupy, které této advokátní kanceláři umožňují účinně řídit, sledovat a zmírňovat různá zjištěná rizika, a to alespoň pokud jde o položky uvedené v čl. 8 odst. 4 písm. a).

Posouzení rizik by mělo probíhat nejen na úrovni advokátní praxe jako celku, ale také na úrovni každého klienta a každé záležitosti předložené klientem. Pro tuto advokátní praxi jako celek jsou typickými rizikovými faktory skutečnosti, jako je například demografická situace a typ služeb advokátní kanceláře, a pokud se tyto faktory podstatně změní, měly by být provedeny přezkumy rizik.

V průběhu celého procesu boje proti praní peněz a financování terorismu je velmi důležité vést záznamy: o výše uvedených strategiích a postupech, učiněných rozhodnutích, podezřenech a odhaleních a o příslušných dokumentech a rozhovorech.

Ustanovení čl. 46 odst. 1 směrnice stanoví další povinnosti členských států ve vztahu k zaměstnancům advokátní kanceláře – musí být informováni o strategiích podniku, včetně ochrany údajů, a musí být vyškoleni v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.

Článek 46

1. Členské státy vyžadují, aby povinné osoby přijaly opatření přiměřená svým rizikům, povaze a velikosti tak, aby si jejich zaměstnanci byli vědomi předpisů přijatých podle této směrnice, včetně relevantních požadavků na ochranu údajů.

Uvedená opatření zahrnují účast jejich zaměstnanců na zvláštních průběžných školicích programech, které jim pomohou rozpoznávat operace, jež mohou souviset s praním peněz nebo financováním terorismu, a poskytnou jim návod, jak v takových případech postupovat.

Advokáti mohou pomocí určitých postupů účinně uplatňovat přístup založený na posouzení rizik. Vše bude podrobněji vysvětleno na následujících stránkách, ale lze to obecně shrnout v následujících odrážkách:

Příklad

Postup přijímání klientů

- Včasná identifikace a ověření totožnosti každého klienta (zejména pokud se totožnost klienta změní).
- Identifikace a přiměřená opatření přijatá k ověření totožnosti skutečného majitele.

- Pochopení situace a podnikání klienta v závislosti na povaze, rozsahu a načasování služeb, které mají být poskytovány. Tyto informace lze získat od klientů v průběhu obvyklého poskytování pokynů.

Zvážení, zda přijmout klienta

- Po ukončení postupu přijímání klienta zvážit, zda existuje riziko, že advokát spáchá prostřednictvím pomoci poskytnuté klientovi trestný čin praní peněz.
- Posouzení rizik na základě všech přítomných varovných signálů a vysvětlení vyžádaných od klienta, včetně ověření totožnosti, s cílem rozhodnout, zda dojde k další spolupráci nebo pokračování ve spolupráci.

Průběžné sledování klienta

- Průběžné sledování profilu klienta, pokud jde o známky praní peněz a financování terorismu, zejména je-li klient politicky exponovanou osobou nebo je ze země s vyšším rizikem.
- Přijetí přístupu založeného na posouzení rizik praní peněz a financování terorismu podle klienta, druhu právní služby, finančních prostředků a výběru advokáta ze strany klienta.

Jak provádět posouzení rizik

Při posuzování rizik určité činnosti se advokátům doporučuje, aby zohlednili:

- informace o rizicích praní peněz a financování terorismu, které poskytl vnitrostátní orgán dohledu na základě jeho vlastního posouzení rizik,
- rizikové faktory týkající se:
 - klientů, například zda má daná advokátní praxe stabilní klientskou základnu (nižší pravděpodobnost rizika) nebo zda dochází k velké fluktuaci klientů (větší pravděpodobnost rizika), toho, ve kterých odvětvích působí (například odvětví nemovitostí nebo zbrojního průmyslu s sebou mohou nést větší pravděpodobnost rizika), a klientů z podniků s vysokým obrátem v hotovosti (větší pravděpodobnost rizika),
 - zemí nebo regionů, v nichž advokátní praxe funguje – viz oddíl o vysoce rizikových třetích zemích níže,
 - produktů nebo služeb, například zda se advokátní praxe zabývá pomocí klientům při transakcích s nemovitostmi, zakládání nebo správě svěřenských fondů, společností a charitativních organizací (vše s sebou nese větší pravděpodobnost rizika),

- transakcí – viz příklady v bodě bezprostředně výše,
- distribučních kanálů, například plateb v hotovosti,
- povahy jakýchkoli problémů, které vyvstaly v souvislosti s předchozími oznámeními o podezřelých transakcích,
- zohlednění:
 - vnitrostátního posouzení rizik, vzájemných hodnocení Finančního akčního výboru (FATF) nebo veřejně dostupných materiálů týkajících se rizik v zemích, v nichž daná advokátní praxe působí,
 - posouzení rizik EU na nadnárodní úrovni,
 - jakéhokoli jiného materiálu, například článků v tisku upozorňujících na problémy, které mohly vyvstat v určitých jurisdikcích.

Jakmile jsou rizika posouzena, mělo by se úsilí zaměřit na zmírňující faktory nebo přiměřené kontroly, které lze provést za účelem řízení rizik a snížení jejich významu na přiměřenou a přijatelnou úroveň, je-li to možné (pokud je na tuto úroveň zjevně nelze snížit, měl by advokát zvážit, že nebude v záležitosti nepokračovat). Existuje řada možných zmírňujících faktorů, které je třeba ve vhodných případech zvážit jako strategie, například:

- prozkoumání zdroje finančních prostředků v případech s vyšším rizikem,
- zákaz používání klientského účtu advokátní praxe bez doprovodných právních služeb,
- omezení hotovostních plateb, například nad určitou hranici, a to jak v kanceláři, tak na bankovním účtu,
- neustálá informovanost o nově se objevujících záležitostech,
- provedení dalšího šetření v případě, že klient pouze požádá advokátní praxi o provedení mechanických úkonů týkajících se založení právnické osoby, aniž by požádal o právní poradenství ohledně vhodnosti struktury subjektu.

Posouzení rizik pro celou advokátní praxi se však odděluje od posouzení rizik pro konkrétní případ. Bez ohledu na posouzení rizik pro danou advokátní praxi by měla být posouzena rovněž každá jednotlivá transakce, která spadá do oblasti působnosti čl. 2 odst. 1 bodu 3 písm. b) podbodů i) až v) směrnice, jak je uvedeno výše, a to s přihlédnutím k:

- účelu transakce nebo obchodního vztahu,

- objemu transakcí provedených klientem,
- pravidelnosti a trvání obchodního vztahu.

Mnohá z takových rizik, která se objevila při posuzování v rámci celé advokátní praxe, mohou být relevantní jen pro určitou konkrétní transakci, a proto se již znovu nezopakují.

Obecně platí, že zapojení hlavních představitelů a vedoucích pracovníků advokátních kanceláří (bez ohledu na velikost) do boje proti praní peněz a financování terorismu je důležitým aspektem uplatňování přístupu založeného na posouzení rizik, neboť toto zapojení posiluje kulturu dodržování předpisů a zajišťuje, aby zaměstnanci dodržovali strategie, postupy a procesy pro účinné řízení rizik.

Velikost podniku

V případě advokátů provozujících malé nebo samostatné advokátní praxe může být nutný odlišný přístup k posuzování rizik u jejich advokátní kanceláře, neboť je pravděpodobné, že k tomu budou mít méně zdrojů než mnohem větší podniky.

Měly by být zváženy zdroje, které lze přiměřeně přidělit na provedení a řízení patřičně pokročilého posouzení rizik.

Od nezávislého advokáta se obvykle neočekává, že by tomuto posouzení věnoval úroveň zdrojů rovnocennou těm, které nasadí velký podnik; spíše by se od takového nezávislého advokáta očekávalo, že vytvoří vhodné systémy a kontroly, u nichž bude posouzení rizik přiměřené rozsahu a povaze dané advokátní praxe a jejich klientů.

Od malých podniků, které slouží převážně místním klientům a klientům s nízkým rizikem, nelze obecně očekávat, že věnují posouzení rizik významné množství času.

V případě nezávislých advokátů může být přiměřenější, že se při posuzování rizik spolehnou na veřejně dostupné záznamy a informace poskytnuté klientem, než by tomu bylo v případě velké advokátní kanceláře s různorodou klientskou základnou, která má odlišné rizikové profily.

Pokud je však zdrojem veřejný registr nebo klient, vždy existuje potenciální riziko, pokud jde o správnost informací. Nezávislí advokáti a malé podniky mohou být také považováni pachateli trestné činnosti za lepší cíl pro ty, kdo provádějí praní peněz, než velké advokátní kanceláře. Z toho důvodu jsou advokáti v mnoha jurisdikcích a advokátních praxích povinni provádět jak posouzení obecných rizik spojených s jejich praxí, tak všech nových a současných klientů, kteří se účastní konkrétních jednorázových transakcí. Důraz musí být kladen na posouzení na základě rizik.

Pokud jde například o velikost podniku, významným faktorem, který je třeba zvážit, je, zda by klient a navrhovaná práce byly pro konkrétního advokáta neobvyklé, rizikové nebo podezřelé. Tento faktor musí být posuzován v souvislosti s advokátní praxí daného advokáta, jakož i s právními, profesními a etickými povinnostmi v jurisdikci nebo jurisdikcích jeho advokátní praxe.

HLOUBKOVÁ KONTROLA KLIENTA (CDD)

Úvod

CDD zahrnuje následující činnosti (podrobněji rozvedené níže), a to proto, že pokud znáte svého klienta a rozumíte důvodům pokynů, které vám dává, máte lepší předpoklady ke zjištění podezřelých transakcí:

- musíte identifikovat klienta a ověřit jeho totožnost, pokud vám již jeho totožnost není známa,
- musíte zjistit, zda existuje skutečný majitel, který není klientem, a přijmout přiměřená opatření k ověření jeho totožnosti a
- musíte posoudit a případně získat informace o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu nebo příležitostné transakce.

Okolnosti, za kterých musí být CDD provedena, jsou uvedeny v článku 11 směrnice:

Článek 11

Členské státy zajistí, aby povinné osoby uplatnily opatření hloubkové kontroly klienta za těchto okolností:

a) při vzniku obchodního vztahu;

b) při provádění příležitostné transakce:

i) ve výši 15 000 EUR nebo více, ať již je tato transakce prováděna jako jediná operace, nebo jako několik operací, které se zdají být spojeny, nebo

ii) představující převod peněžních prostředků ve smyslu čl. 3 bodu 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/847 (12) ve výši nad 1 000 EUR;

c) v případě osob obchodujících se zbožím při provádění příležitostné transakce v hotovosti ve výši 10 000 EUR nebo více, ať již je tato transakce prováděna jako jediná operace, nebo jako několik operací, které se zdají být spojeny;

d) v případě poskytovatelů služeb hazardních her při výběru výher, vsazení peněžité částky nebo obojím, pokud provádějí transakce ve výši 2 000 EUR nebo více, ať již je tato transakce prováděna jako jediná operace, nebo jako několik operací, které se zdají být spojeny;

e) při podezření na praní peněz nebo financování terorismu, bez ohledu na jakoukoli odchylku, výjimku nebo prahovou hodnotu;

f) při pochybnostech o pravdivosti nebo přiměřenosti již dříve získaných údajů o totožnosti klienta.

Úplný popis opatření CDD je uveden v článku 13:

Článek 13

1. *Hlubková kontrola klienta zahrnuje:*

a) *zjištění a ověření totožnosti klienta na základě dokumentů, údajů nebo informací získaných ze spolehlivého a nezávislého zdroje, případně včetně elektronických prostředků identifikace, příslušných služeb vytvářejících důvěru podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 (14) či jakéhokoli jiného bezpečného postupu identifikace na dálku nebo elektronické identifikace, regulovaného, uznaného, schváleného nebo přijatého příslušnými vnitrostátními orgány;*

b) *zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí náležitých opatření pro ověření jeho totožnosti, aby se povinná osoba ujistila, že skutečného majitele zná; to zahrnuje přijetí náležitých opatření k tomu, aby pochopila vlastnickou a řídicí strukturu klienta v případě právnických osob, svěřenských fondů, společností, nadací a podobných právních uspořádání. Pokud se zjistí, že skutečným majitelem je osoba ve vrcholném vedení ve smyslu čl. 3 bodu 6 písm. a) podbodů ii), přijmou povinné osoby nutná přiměřená opatření k ověření totožnosti fyzické osoby, která zastává pozici ve vrcholném vedení, a povedou záznamy o učiněných krocích i o vzniklých obtížích během procesu ověřování;*

c) *posouzení a případně získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu;*

d) *průběžné sledování obchodního vztahu včetně kontroly transakcí prováděných v jeho průběhu, aby bylo zajištěno, že prováděné transakce jsou v souladu s tím, co povinná osoba ví o klientovi a o jeho obchodním a rizikovém profilu včetně, je-li to třeba, zdrojů finančních prostředků, a zajištění průběžné aktualizace příslušných dokumentů, údajů nebo informací.*

Při provádění opatření uvedených v prvním pododstavci písm. a) a b) musí povinné osoby rovněž ověřit, že každá osoba, která prohlašuje, že jedná jménem klienta, je k tomu oprávněna, a zjistit a ověřit totožnost této osoby.

Poslední skutečností, kterou je třeba v této souvislosti zmínit, je, že pojem „obchodní vztah“ je definován v čl. 3 bodu 13 směrnice takto:

Článek 3

13) „obchodním vztahem“ (se rozumí) obchodní nebo profesní vztah související s profesní činností povinné osoby, o němž se v době vzniku vztahu předpokládá, že bude mít určité trvání;

Načasování

Článek 11 jasně stanoví, že CDD musí být prováděna buď při vzniku obchodního vztahu, nebo při provádění některých příležitostných a vymezených transakcí. Článek 14 objasňuje, že CDD musí být provedena před každou z těchto událostí, ačkoli členské státy mohou povolit, aby ověření totožnosti klienta a skutečného majitele bylo dokončeno během vzniku obchodního

vztahu, pokud je to nutné, aby nedošlo k přerušení běžného obchodování, a pokud jsou rizika praní peněz a financování terorismu malá, – avšak přesto co nejdříve.

Neexistuje povinnost provádět CDD při právním zastupování u činností mimo oblast působnosti směrnice. Mnoho právnických firem však provádí CDD u všech nových klientů bez ohledu na povahu dané záležitosti. Umožňuje to klientům snadněji přecházet z neregulovaných na regulované činnosti advokátní kanceláře a rovněž se tím snižuje zátěž pro advokátní kanceláře, pokud jde o průběžné sledování přechodu mezi příležitostnými transakcemi a obchodním vztahem.

Pro advokáty existuje zvláštní výjimka pro načasování týkající se CDD, která je obsažena v čl. 14 odst. 4:

Článek 14

4. Členské státy vyžadují, aby povinná osoba v případě, že není schopna splnit požadavky na hloubkovou kontrolu klienta podle čl. 13 odst. 1 prvního pododstavce písm. a), b) nebo c), neprovedla transakci prostřednictvím bankovního účtu, nenavázala obchodní vztah ani neuskutečnila transakci a aby ukončila obchodní vztah a zvážila podání oznámení podezřelé transakce finanční zpravodajské jednotce ve vztahu ke klientovi podle článku 33.

Členské státy neuplatňují první pododstavec na notáře, jiné samostatně výdělečně činné právníky, auditory, externí účetní a daňové poradce výlučně v rozsahu, ve kterém tyto osoby zjišťují právní postavení svého klienta nebo obhajují či zastupují tohoto klienta v soudním řízení nebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení.

Advokáti si musí být vědomi toho, že výjimka je striktní a vztahuje se pouze na poradenství a soudní řízení, a nikoli na práci související s transakcemi.

Existuje rovněž povinnost průběžného sledování podle čl. 14 odst. 5, které se uplatní „ve vhodných okamžicích na stávající klienty při zohlednění míry rizika, včetně okamžiků, kdy se mění relevantní situace klienta, nebo v případě, má-li povinná osoba v průběhu příslušného kalendářního roku zákonnou povinnost kontaktovat klienta za účelem přezkumu relevantních informací týkajících se skutečných majitelů“.

Zjevnou okolností tohoto průběžného sledování je situace, kdy je advokát požádán, aby provedl transakci, která neodpovídá známým zdrojům klienta nebo známým modelům jeho chování. Bez ohledu na to je osvědčeným postupem zavést systém pravidelného přezkumu a opakování CDD. Osvědčeným postupem je rovněž zaznamenání skutečnosti, že tento typ sledování byl proveden, pokud by později vyvstaly otázky.

Úroveň

Článek 13 směrnice stanoví obecné požadavky na CDD následovně:

- (a) zjištění a ověření totožnosti klienta na základě dokumentů, údajů nebo informací získaných ze spolehlivého a nezávislého zdroje, případně včetně dostupných prostředků pro elektronickou identifikaci a příslušných služeb vytvářejících důvěru;

- (b) zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí náležitých opatření pro ověření jeho totožnosti, aby se povinná osoba ujistila, že skutečného majitele zná; to zahrnuje přijetí náležitých opatření k tomu, aby pochopila vlastnickou a řídicí strukturu klienta v případě právnických osob, svěřenských fondů, společností, nadací a podobných právních uspořádání.
- (c) posouzení a případně získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu;
- (d) průběžné sledování obchodního vztahu včetně kontroly transakcí prováděných v jeho průběhu, aby bylo zajištěno, že prováděné transakce jsou v souladu s tím, co povinná osoba ví o klientovi a o jeho obchodním a rizikovém profilu včetně, je-li to třeba, zdrojů finančních prostředků, a zajištění průběžné aktualizace příslušných dokumentů, údajů nebo informací.

Jedná-li někdo jménem klienta, musí advokát rovněž ověřit, zda je k tomu oprávněn, a zjistit a ověřit totožnost této osoby.

Příloha I směrnice obsahuje demonstrativní seznam rizikových proměnných, které advokáti musí zohlednit při určování toho, do jaké míry uplatnit opatření hloubkové kontroly klienta:

Příloha 1

- i) účel účtu nebo obchodního vztahu;*
- ii) výše aktiv, která mají být klientem uložena, nebo objem uskutečněných transakcí;*
- iii) pravidelnost nebo délka trvání obchodního vztahu.*

Jak bylo uvedeno výše, činnosti v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu jsou založeny na posouzení rizik. V závislosti na úrovni souvisejícího rizika existují dvě úrovně CDD: zjednodušená a rozšířená CDD. Podrobnější informace o výše uvedených obecných ustanoveních budou podle těchto dvou úrovní poskytnuty níže. Doporučuje se zaznamenávat všechny postupy.

Zjednodušená hloubková kontrola

Zjednodušená hloubková kontrola klienta je vhodná, pokud advokát určí, že obchodní vztah nebo transakce představuje nízké riziko praní peněz nebo financování terorismu, a to s přihlédnutím ke konkrétnímu posouzení rizik daného případu. Při zjednodušené hloubkové kontrole musí advokát jednoznačně identifikovat klienta, přičemž zejména u neznámého klienta by mělo být přihlédnuto k těmto otázkám:

- jméno, adresa a telefonní číslo,
- předchozí a současný zaměstnanecký poměr klienta,
- místo a datum narození,

- předchozí a současné bydliště,
- místo podnikání a telefonní čísla,
- rodinný stav,
- jména a další identifikační údaje manžela/manželky (manželek) a dětí,
- jméno a kontaktní údaje klientova účetního,
- dřívější záznamy v trestním rejstříku,
- probíhající soudní řízení,
- daňová přiznání.

K důkazům totožnosti mohou patřit:

- doklady totožnosti, například cestovní pasy a řidičské průkazy v podobě plastové karty opatřené fotografií,
- jiné formy potvrzení, včetně záruk poskytnutých osobami v rámci regulovaného odvětví nebo osobami ve vaší advokátní praxi, které s danou osobou po určitou dobu jednaly.

Ve většině případů osobního ověření by mělo předložení platného cestovního pasu nebo identifikačního dokladu opatřeného fotografií většině klientů umožnit splnění požadavků na identifikaci týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu. Kopie těchto dokladů by měly být uchovávány buď jako tištěné originály, jako ověřené tištěné kopie, případně jako naskenované obrázky nebo jako kopie s poznámkou, že byly předloženy originály.

Osvědčeným postupem je také mít buď:

- jeden státem vydaný doklad, který ověřuje buď jméno a adresu, nebo jméno a datum narození,
- nebo státem vydaný doklad, který ověřuje celé jméno klienta, a další podpůrný doklad, který ověřuje jeho jméno a adresu nebo datum narození.

Není-li možné takové doklady získat, zvažte spolehlivost jiných zdrojů a rizika spojená s klientem a jeho právním zastupováním. Elektronické ověření může samo o sobě postačovat, pokud advokát při ověřování používá více zdrojů údajů.

Jsou-li dokumenty vyhotoveny v cizím jazyce, musí advokáti přijmout vhodná opatření, aby se přiměřeně ujistili, že tyto dokumenty prokazují totožnost klienta.

Pokud se advokát s klientem nesetká, musí zvážit, zda to představuje dodatečné riziko, které by mělo být zohledněno při posouzení rizik klienta, a následný rozsah uplatněných opatření CDD.

Není-li klient schopen poskytnout standardní ověření, mělo by se zvážit, zda je to v souladu s profilem a situací klienta, nebo zda by se mohlo jednat o důkaz o praní peněz nebo financování terorismu. Existují-li dobré důvody, lze zvážit alternativní dokumentaci.

Níže jsou uvedeny oddíly týkající se vysoce rizikových třetích zemí, politicky exponovaných osob a dalších zranitelných míst v souvislosti s praním peněz a financováním terorismu. Objevují se v rámci zesílené hloubkové kontroly, protože vyžadují další kroky, avšak advokát bude o jejich existenci vědět pouze tehdy, pokud již na začátku položí otázky týkající se klienta, což mu umožní rozhodnout, jaká úroveň CDD je přiměřená. Jinými slovy, je třeba porozumět oběma úrovním, aby bylo jisté, do které kategorie určitý klient nebo transakce patří. Na konci níže uvedeného oddílu věnovaného zesílené hloubkové kontrole je rovněž uveden popis různých rizikových faktorů, obvykle nazývaných „varovné signály“, s cílem pomoci rozlišit mezi těmito dvěma kategoriemi.

Příloha II směrnice uvádí demonstrativní výčet faktorů a typů důkazů možného nižšího rizika, které by mohly vést ke zjednodušené hloubkové kontrole a jež je třeba zohlednit. Jsou rozděleny do tří kategorií – typ klienta, typ transakce a zeměpisná poloha – takto:

Příloha II

1) Rizikové faktory klienta:

a) akciové společnosti kotované na burze a podléhající požadavkům na zveřejnění (buď podle pravidel burzy, nebo právních předpisů nebo vynutitelných prostředků), které ukládají požadavky na zajištění přiměřené transparentnosti, pokud jde o skutečné vlastnictví;

b) orgány veřejné správy nebo státní podniky;

c) klienti usazení v zeměpisných oblastech s nižším rizikem, jak je stanoveno v bodě 3.

2) Faktory týkající se produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů:

a) životní pojištění, za něž je pojistné nízké;

b) pojištění v rámci systémů důchodového zabezpečení, jestliže neexistuje žádná možnost odkupu pojištění a pojištění nemůže být použito jako zajištění;

c) zaměstnanecký systém důchodového, výsluhového nebo podobného zabezpečení, ze kterého se zaměstnancům vyplácí důchod, pokud jsou příspěvky placeny srážkou ze mzdy a pravidla systému nedovolují postoupení členského podílu v rámci systému;

d) finanční produkty nebo služby, které poskytují vhodně vymezené a omezené služby určitým typům klientů s cílem zvýšit přístup za účelem finančního začlenění;

e) produkty, u nichž rizika praní peněz a financování terorismu snižují další faktory, jako například limity u elektronické peněženky nebo transparentnost vlastnictví (například některé typy elektronických peněz).

3) Faktory zeměpisného rizika – registrace, usazení, bydliště:

a) členské státy;

b) třetí země uplatňující účinné systémy v boji proti praní peněz a financování terorismu;

c) třetí země, které byly ve věrohodných zdrojích označeny jako země s nízkou úrovní korupce nebo jiné trestné činnosti;

d) třetí země, které podle věrohodných zdrojů, jako jsou vzájemná hodnocení, zprávy z podrobného hodnocení nebo zveřejněné navazující zprávy, mají požadavky týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu v souladu s revidovanými doporučeními FATF a které tyto požadavky účinně uplatňují.

Jakmile je obchodní vztah navázán, měl by být průběžně sledován, pokud jde o rozhodné události, v důsledku kterých může v budoucnu vzniknout požadavek na další hloubkovou kontrolu.

Bez ohledu na úroveň hloubkové kontroly klienta by advokáti měli vypracovat vnitřní zásady a postupy tak, aby opatření CDD, včetně zjednodušené hloubkové kontroly klienta, byla důsledně uplatňována a aby existovaly jasné důkazy o používání zvoleného přístupu. Neexistence uspokojivých postupů vystavuje advokáty vyššímu riziku spáchání trestných činů praní peněz, což může vést k uložení sankcí.

Zesílená hloubková kontrola

Zesílená hloubková kontrola se vyžaduje, jsou-li rizika vyšší. Článek 18 směrnice uvádí příklady transakcí s vyšším rizikem, u nichž je zesílená hloubková kontrola klienta zejména potřebná. Měly by být zintenzivněny míra a povaha sledování obchodního vztahu, aby bylo možné určit, zda se transakce nebo činnosti jeví jako podezřelé. Jedná se o tyto transakce:

- složité transakce,
- neobvykle velké transakce,
- transakce prováděné neobvyklým způsobem,
- transakce bez zjevného ekonomického nebo zákonného účelu.

Příloha III směrnice pokračuje v demonstrativním výčtu faktorů a typů důkazů možného nižšího rizika, které by mohly vést ke zjednodušené hloubkové kontrole a jež je třeba zohlednit. Opět se dělí do tří kategorií – typ klienta, typ transakce a zeměpisná poloha – takto:

Příloha III

1) Rizikové faktory klienta:

- a) obchodní vztah je realizován za neobvyklých okolností;
- b) klienti jsou usazeni v zeměpisných oblastech s vyšším rizikem, jak je stanoveno v bodě 3;
- c) právnické osoby nebo právní uspořádání jsou osobními nástroji držby aktiv;
- d) společnosti mají pověřené akcionáře nebo společníky nebo akcie ve formě na doručitele;
- e) podniky ve velké míře využívají hotovost;
- f) vlastnická struktura společnosti se zdá neobvyklá nebo příliš složitá vzhledem k povaze její obchodní činnosti;
- g) klient je státním příslušníkem třetí země, který žádá o právo pobytu nebo občanství v členském státě výměnou za kapitálové transfery, nákup majetku či státních dluhopisů nebo investice do společností v daném členském státě.

2) Faktory týkající se produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů:

- a) privátní bankovníctví;
- b) produkty nebo transakce, které by mohly napomáhat anonymitě;
- c) obchodní vztahy nebo transakce bez osobní přítomnosti bez určitých bezpečnostních opatření, jako jsou elektronické prostředky identifikace, příslušné služby vytvářející důvěru vymezené v nařízení (EU) č. 910/2014 nebo jakýkoli jiný bezpečný postup identifikace na dálku nebo elektronické identifikace, regulovaný, uznaný, schválený nebo přijatý příslušnými vnitrostátními orgány;
- d) platby získané od neznámých nebo nespřízněných třetích osob;
- e) nové produkty a nové obchodní postupy, včetně nových distribučních systémů, a použití nových nebo rozvíjejících se technologií pro nové i již existující produkty;
- f) transakce související s ropou, zbraněmi, drahými kovy, tabákovými výrobky, kulturními uměleckými díly a jinými předměty archeologického, historického, kulturního a náboženského významu či ojedinělé vědecké hodnoty, jakož i slonovina a chráněné druhy.

3) Faktory zeměpisného rizika:

- a) aniž je dotčen článek 9, země, které byly ve věrohodných zdrojích, jako jsou vzájemná hodnocení, zprávy z podrobného hodnocení nebo zveřejněné navazující zprávy, označeny jako země, které nemají účinné systémy pro boj proti praní peněz a financování terorismu;
- b) země, které byly ve věrohodných zdrojích označeny jako země s významnou úrovní korupce nebo jiné trestné činnosti;
- c) země, na něž byly uvaleny sankce, embarga nebo podobná opatření uložená například Uníí nebo Organizací spojených národů;

d) země, které poskytují finanční prostředky nebo podporu pro teroristickou činnost nebo ve kterých působí identifikované teroristické organizace.

Rozdělení do tří kategorií – dle klienta, služby a zeměpisné polohy – je užitečným vodítkem v průběhu celého procesu hloubkové kontroly.

Další užitečnou zásadou je, že rozsah, v jakém musí advokát obdržet, přezkoumat a získat důkazy o finanční situaci klienta nebo jakémkoli jiném rizikovém faktoru, závisí na rizikovém profilu klienta nebo záležitosti. V situacích zesílené hloubkové kontroly je tento požadavek přísnější. Některé kontroly jsou vždy osvědčeným postupem – například kontrola zdroje finančních prostředků a zdroje majetku je obecně užitečným praktickým nástrojem na ochranu advokátní praxe.

Spoléhání se na třetí osoby

Článek 25 směrnice umožňuje členským státům dovolit, aby se advokáti (a jiné povinné osoby) při plnění požadavků hloubkové kontroly klienta spoléhaly na třetí osoby. Vzhledem k prostoru pro rozhodování, který jim byl umožněn, mohou mít různé členské státy různá pravidla, co by se mělo kontrolovat. Směrnice však výslovně stanoví, že „konečná odpovědnost za splnění uvedených požadavků [na CDD] však zůstává na povinné osobě, jež se spoléhá na třetí osobu“. Z tohoto důvodu by se advokáti měli vždy dotázat, jaká šetření v případě hloubkové kontroly klienta jiná osoba učinila, aby bylo zaručeno, že dodržují směrnici a přístup založený na posouzení rizik.

Článek 26 omezuje okruh třetích osob, na které se advokáti (a jiné povinné osoby podle směrnice) mohou spoléhat:

Článek 26

1. Pro účely tohoto oddílu se „třetími osobami“ rozumějí povinné osoby, které jsou uvedeny v článku 2, členské organizace nebo sdružení těchto povinných osob, nebo jiné instituce či osoby, které se nacházejí v členském státě nebo třetí zemi a u nichž platí, že:

a) uplatňují požadavky na hloubkovou kontrolu klienta a požadavky na vedení záznamů, které jsou v souladu s požadavky stanovenými touto směrnicí, a

b) dodržování požadavků této směrnice z jejich strany je předmětem dozoru v souladu s kapitolou VI oddílem 2.

Jinými slovy, třetí osoby musí buď samy podléhat povinnostem vyplývajícím ze směrnice, nebo podléhat režimu, který je v souladu s požadavky směrnice na CDD, vedení záznamů a dohled.

Členským státům je zakázáno, aby advokátům (a jiným povinným osobám) umožnily spoléhat se na třetí osoby usazené ve vysoce rizikových třetích zemích (více k nim viz níže). Členské státy mohou z uvedeného zákazu vyjmout pobočky a většinově vlastněné dceřiné podniky povinných

osob usazených v EU, jestliže plně dodržují skupinové strategie a postupy podle požadavků směrnice na skupinové strategie a postupy (článek 45).

Obecně by advokáti měli zajistit, aby poskytnuté informace o CDD nebyly zastaralé, a měli by si být vědomi toho, že posouzení rizik osobou, na kterou se spoléhají, nemusí odpovídat posouzení, které sami provedli. Spolehnout se na jinou osobu nemusí být vždy vhodné a advokáti by měli považovat spoléhání se na někoho za riziko samo o sobě. Obecně by se advokáti měli ujistit, že třetí osoba:

- má dobrou pověst,
- je regulována, kontrolována a sledována,
- má zavedena opatření k zajištění souladu s požadavky na CDD a pravidly pro vedení záznamů,
- má nezbytné informace o rizicích specifických pro danou zemi, v níž působí.

Písemné strategie, kontroly a postupy

Je důležité, aby advokáti měli písemné strategie, kontroly a postupy v rámci systému posuzování rizik své advokátní praxe, a zejména v souvislosti s CDD.

Toto jsou oblasti, o kterých je důležité nebo užitečné provádět písemný záznam:

- porozumění klíčovým rizikům v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu ze strany advokáta nebo právnické firmy,
- zdroje použité k provedení jejich posouzení rizik v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu,
- počet zaměstnanců v advokátní kanceláři, kteří smějí použít svoji diskreční pravomoc ohledně strategií a postupů, a okolnosti, kdy může být tato jejich diskreční pravomoc využita,
- požadavky na CDD, které mají být splněny v případě zjednodušené, standardní a zesílené hloubkové kontroly (pokud je mezi zjednodušenou a zesílenou hloubkovou kontrolou standardní kontrola; obecně se to týká případů, kdy existuje možné riziko, ale je nepravděpodobné, že bude takové riziko realizováno),
- kdy bude povolené externí zajištění povinností CDD nebo spolehnout se na třetí stranu a za jakých podmínek,
- jak omezíte práci na spisu, dokud se CDD nedokončí,
- okolnosti, za nichž je povolená opožděná CDD,

- kdy budou přijímány platby v hotovosti,
- kdy se budou přijímat platby od třetích stran nebo převádět platby ve prospěch třetích stran,
- rozhodnutí přijatá nad rámec obvyklé strategie, například je-li učiněno rozhodnutí uplatnit zvláštní kontroly ve vztahu ke klientovi nebo záležitosti.

Existují zvláštní pravidla pro advokátní kanceláře (a jiné povinné osoby), které jsou součástí skupiny, jak je uvedeno v článku 45.

Článek 45

1. Členské státy vyžadují, aby povinné osoby, které jsou součástí skupiny, zavedly skupinové strategie a postupy, včetně postupů ochrany údajů a strategií a postupů pro sdílení informací v rámci skupiny pro boj proti praní peněz a financování terorismu. Uvedené strategie a postupy musí být účinně zavedeny v pobočkách a většinově vlastněných dceřiných podnicích v členských státech a třetích zemích.

2. Členské státy vyžadují, aby povinné osoby, které mají provozovny v jiném členském státě, zajistily, že tyto provozovny dodržují vnitrostátní předpisy tohoto jiného členského státu přijaté k provedení této směrnice.

3. Členské státy zajistí, aby v případě, že povinné osoby mají pobočky nebo většinově vlastněné dceřiné podniky ve třetích zemích, kde jsou minimální požadavky týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu méně přísné než požadavky určitého členského státu, tyto pobočky a většinově vlastněné dceřiné podniky v třetí zemi uplatňovaly požadavky dotčeného členského státu, včetně ochrany údajů, v rozsahu, který právo dané třetí země umožňuje.

...

5. Členské státy vyžadují, aby v případech, kdy právo třetí země nedovoluje použití strategií a postupů požadovaných podle odstavce 1, zajistily povinné osoby, aby pobočky a většinově vlastněné dceřiné podniky v této třetí zemi uplatňovaly další opatření k účinnému řešení rizika praní peněz nebo financování terorismu, a informovaly příslušné orgány svého domovského členského státu. Nedostačují-li další opatření, učiní příslušné orgány domovského členského státu další opatření v oblasti dozoru; mohou mimo jiné vyžadovat, aby skupina nenavazovala nebo ukončila obchodní vztahy a neuskutečňovala transakce, případně mohou skupinu požádat, aby ukončila působení v třetí zemi.

Jinými slovy, v případě, že jsou součástí skupiny, musí pobočky informace pro účely boje proti praní peněz a financování terorismu v rámci skupiny sdílet. Pobočky musí rovněž splňovat vnitrostátní předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu členského státu, v němž mají sídlo.

Nachází-li se pobočka ve třetí zemi s nižšími standardy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, musí se řídit pravidly pro boj proti praní peněz a financování terorismu členského státu advokátní kanceláře, a to v rozsahu, v jakém to povoluje místní právo třetí země. Pokud třetí země nepovolí provádění strategií a postupů advokátní kanceláře, musí pobočky uplatnit další opatření v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a advokátní kancelář o tom musí informovat své vlastní příslušné orgány. Pokud tato dodatečná opatření nejsou dostatečná, musí členský stát provést další opatření v oblasti dohledu, případně má pravomoc advokátní kancelář požádat, aby provoz pobočky ukončila.

Advokáti by jako vždy měli své skupinové strategie, kontroly a postupy pravidelně přezkoumávat a aktualizovat a vést písemné záznamy o všech provedených změnách. Advokáti by rovněž měli vést písemné záznamy o všech opatřeních, která byla přijata, aby byli jejich zaměstnanci informováni o skupinových strategiích a o všech jejich změnách.

Vedení záznamů

Zcela nezávisle na písemných postupech stanoví článek 40 směrnice povinnost vést záznamy. Tyto záznamy se musí uchovávat po dobu pěti let od zániku obchodního vztahu s klientem nebo ode dne příležitostné transakce. Tento požadavek se vztahuje jak na CDD, tak na identifikaci transakcí. Pět let je minimální doba stanovená ve směrnici, ale advokáti by měli zkontrolovat své vnitrostátní právní předpisy, zda není na místní úrovni nezbytná doba delší.

Pokud jde o CDD, musí advokáti uchovávat kopii dokumentů a informací nezbytných ke splnění požadavků CDD, včetně, jsou-li k dispozici, nejen jejich tištěné podoby, ale také informací získaných prostřednictvím prostředků pro elektronickou identifikaci, příslušných důvěryhodných služeb nebo jakéhokoli jiného bezpečného postupu identifikace na dálku nebo elektronické identifikace, který je akceptován příslušnými vnitrostátními orgány.

Pokud jde o transakci, musí advokáti uchovávat podpůrné důkazy a záznamy o transakcích, které sestávají z originálů dokumentů nebo kopií přípustných pro soudní řízení podle použitelného vnitrostátního práva a které jsou nezbytné k identifikaci transakcí. Záznamy by měly být dostatečné k tomu, aby umožnily rekonstrukci jednotlivých transakcí (včetně příslušných částek a druhů měn) a mohly posloužit jako důkaz při případném stíhání.

Údaje uchovávané v některé z těchto oblastí se musí po uplynutí pěti let smazat, pokud vnitrostátní právní předpisy nestanoví jinak. V žádném případě nemohou být údaje uchovávány déle než 10 let.

Společnosti

Společnost je sama o sobě právnickou osobou, ale svou činnost vykonává prostřednictvím zástupců. Advokáti musí společnost identifikovat a ověřit její existenci.

Identita společnosti zahrnuje její založení, podnikání a zákonnou vlastnickou strukturu.

Advokáti by měli ověřit:

- její název,

- její číslo společnosti nebo jiné registrační číslo,
- adresu jejího sídla a v případě, že se liší, hlavní místo podnikání.

Je-li společnost kotovaná, advokáti by měli navíc ověřit:

- právní předpisy, které se na ni vztahují, a její stanovy,
- celá jména členů představenstva (nebo rovnocenného řídicího orgánu) a vedoucích osob odpovědných za její činnost.

Společnost kotovaná na burze bude pravděpodobně představovat nižší riziko. Pokud je takto posouzena, stačilo by získat potvrzení o kotaci společnosti na regulovaném trhu, například:

- kopii datované strany internetových stránek příslušné burzy cenných papírů, kde je vidět kotace,
- fotokopii kotace v renomovaném novinovém deníku,
- informace od renomovaného poskytovatele služeb elektronického ověřování nebo z online registru,

V případě dceřiné společnosti kotované společností budou advokáti potřebovat důkazy o vztahu mezi mateřskou a dceřinou společností, například:

- poslední podané roční přiznání dceřiné společnosti,
- poznámku v poslední auditované účetní závěrce mateřského nebo dceřiného podniku,
- informace od renomovaného poskytovatele služeb elektronického ověřování nebo z online registru,
- informace ze zveřejněných zpráv mateřské společnosti, včetně informací z jejích internetových stránek.

Pokud již advokáti za mateřskou společnost jednají, mohou odkázat na soubor CDD týkající se stávajícího klienta za účelem ověření údajů o dceřiné společnosti za předpokladu, že stávající klient byl identifikován v souladu se standardy směrnice.

Není-li společnost kotovaná na regulovaném trhu, může být vyžadováno další ověření, a to:

- vyhledání v příslušném obchodním rejstříku,
- kopie zakládací listiny společnosti,
- podané auditované účetní závěrky,

- informace od renomovaného poskytovatele služeb elektronického ověřování.

Pokud jde o dobře známou společnost, mohou advokáti považovat úroveň rizika praní peněz a financování terorismu za nízkou a uplatňovat opatření CDD způsobem, který je tomuto riziku přiměřený.

Je-li společnost registrována mimo EU, mělo by se usilovat o stejný druh dokumentace a ověření. Je zřejmé, že rizika mohou být vyšší, a může být vhodné zvážit, zda by dokumenty neměly být ověřeny osobou z regulovaného odvětví nebo jiným odborníkem, jehož totožnost může být ověřena odkazem na profesní adresář.

Svěřenské fondy

Článek 31 směrnice stanoví, že ustanovení o svěřenských fondech se použijí nejen na svěřenské fondy, ale také na „určité druhy Treuhandu či fideicomisu, pokud se svou strukturou nebo funkcemi podobají svěřenským fondům. Členské státy určí kritéria pro určení toho, zda mají právní uspořádání strukturu nebo funkce podobné svěřenským fondům s ohledem na taková právní uspořádání řídicí se jejich právním řádem.“ Advokáti proto budou muset ověřit, zda v jejich členských státech existují svěřenské fondy nebo uspořádání podobná svěřenským fondům.

Ustanovení čl. 3 bodu 6 – viz oddíl „Skutečné vlastnictví“ níže – definuje seznam skutečných majitelů v případě svěřenských fondů. Podle zvykového práva nemá pojem svěřenský fond právní subjektivitu, a nemůže tedy být sám o sobě klientem. Klientem může být jedna ze stran uvedených v čl. 3 bodu 6, například:

- zakladatel,
- svěřenský správce (správci),
- osoba nebo osoby vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu,
- jedna nebo více obmyšlených osob.

Určení, která z těchto skupin může být klientem nebo klienty, rozhodne o tom, komu je advokát povinen poskytnout službu a kdo bude mít z poradenství prospěch.

SKUTEČNÉ VLASTNICTVÍ

Čl. 3 bod 6 vymezuje, co se rozumí skutečným majitelem, což je zásadní pro všechny následující skutečnosti:

Článek 3

6) „skutečným majitelem“ (se rozumí) fyzická osoba nebo osoby, které v konečném důsledku vlastní nebo kontrolují klienta, nebo fyzická osoba nebo osoby, jejichž jménem se transakce nebo činnost provádí, což zahrnuje přinejmenším:

a) v případě společností:

i) fyzickou osobu nebo osoby, které v konečném důsledku vlastní nebo kontrolují právnickou osobu prostřednictvím přímého nebo nepřímého vlastnictví dostatečného akciového či vlastnického podílu nebo hlasovacích práv v uvedené právnické osobě, včetně akcií na doručitele, nebo prostřednictvím kontroly jinými prostředky nad uvedenou právnickou osobou, jež není společností kótovanou na regulovaném trhu, která podléhá požadavkům na zveřejnění informací v souladu s právem Unie nebo která podléhá rovnocenným mezinárodním standardům zajišťujícím přiměřenou transparentnost informací o vlastnictví.

Indikátorem přímého vlastnictví je akciový podíl 25 % plus jedna akcie či vlastnický podíl větší než 25 %, který v klientovi drží fyzická osoba. Indikátorem nepřímého vlastnictví je akciový podíl 25 % plus jedna akcie či vlastnický podíl větší než 25 %, který v klientovi drží společnost kontrolovaná jednou nebo více fyzickými osobami nebo několik společností kontrolovaných stejnou fyzickou osobou nebo fyzickými osobami. Toto ustanovení platí, aniž je dotčeno právo členských států rozhodnout o tom, že indikátorem vlastnictví nebo kontroly může být nižší procentní podíl. Kontrolu jinými prostředky lze určit mimo jiné v souladu s kritérii stanovenými v čl. 22 odst. 1 až 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU;

ii) fyzickou osobu nebo osoby ve vrcholném vedení, jestliže po vyčerpání všech možných prostředků a za podmínky, že neexistuje žádné důvodné podezření, není identifikována žádná osoba podle bodu i) nebo jestliže existuje pochybnost o tom, že identifikovaná osoba nebo osoby jsou skutečnými majiteli; povinné osoby vedou záznamy o krocích učiněných k identifikaci skutečného majitele podle bodu i) a tohoto bodu;

b) v případě svěřenských fondů všechny následující osoby:

i) zakladatele nebo zakladatelů;

ii) svěřenského správce nebo svěřenských správců;

iii) osobu nebo osoby vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu, existují-li;

iv) obmyšlené, nebo pokud ještě nebyly určeny konkrétní fyzické osoby, které mají prospěch z právního uspořádání nebo právnické osoby, okruh osob, v jejichž hlavním zájmu je právní uspořádání nebo právnická osoba založena nebo provozována;

v) jakoukoli jinou fyzickou osobu, která v konečném důsledku vykonává kontrolu nad svěřenským fondem prostřednictvím přímého či nepřímého vlastnictví nebo jinými prostředky;

c) v případě právnických osob, jako jsou například nadace, a v případě právních uspořádání obdobných svěřenským fondům fyzickou osobu nebo osoby v rovnocenném nebo obdobném postavení, jaké mají osoby uvedené v písmeni b);

Články 30 a 31 směrnice se zabývají skutečným vlastnictvím různých subjektů, které mohou být klienty advokátní kanceláře. Je důležité, aby advokáti rozuměli tomu, kdo jsou skutečné osoby stojící za konkrétní transakcí, bez ohledu na to, který subjekt se prezentuje jako klient.

Podle článku 30 jsou nyní členské státy povinny mít registry skutečných majitelů, k nimž budou mít (mimo jiné) přístup advokáti. Pochopitelně budou obsahovat pouze údaje o subjektech zapsaných v obchodním rejstříku v EU, a nikoli mimo ni. Ačkoli je registr povinný, další aspekty jsou volitelné, například zda bude za informace z registru účtován poplatek nebo zda by zveřejnění určitých informací nevystavilo skutečného majitele vážnému riziku.

V čl. 30 odst. 8 se rovněž zdůrazňuje, že přístup založený na posouzení rizik znamená, že advokát by se neměl spoléhat výhradně na informace z registru.

Obecně platí, že bez ohledu na to, zda je subjekt zapsán v obchodním rejstříku v EU nebo mimo ni, bude právní zástupce potřebovat od klienta subjektu tyto informace:

- název subjektu, kde je registrován, jeho registrované číslo, sídlo a hlavní místo podnikání,
- jména členů představenstva nebo členů rovnocenného řídicího orgánu,
- vedoucí osoby odpovědné za operace,
- právo, kterým se subjekt řídí,
- zákonní vlastníci,
- skuteční majitelé, mimo jiné prostřednictvím akcií, hlasovacích práv, vlastnického podílu, akcií na majitele či kontroly prováděné jinými prostředky,
- dokumenty týkající se správy a řízení.

Pokud se některý z výše uvedených údajů během obchodního vztahu změní, měl by být klient upozorněn, že změny je třeba oznámit advokátovi, neboť by mohly mít dopad na posouzení rizik.

Článek 31 se zabývá svěřenskými fondy a jinými druhy právních uspořádání, jako jsou fiducie, určité druhy Treuhandu či fideicomisu, pokud se svou strukturou nebo funkcemi podobají svěřenským fondům.

Druhý pododstavec čl. 31 odst. 1 zahrnuje tuto povinnost týkající se svěřenských fondů v rámci EU:

Ustanovení čl. 31 odst. 1

Každý členský stát vyžaduje, aby svěřenští správci jakéhokoli výslovně zřízeného svěřenského fondu spravovaného v daném členském státě získali a měli adekvátní, přesné a aktuální informace o skutečném majiteli, pokud jde o svěřenský fond. Tyto informace zahrnují údaje o totožnosti:

- a) *zakladatele nebo zakladatelů;*
- b) *svěřenského správce nebo svěřenských správců;*
- c) *osoby nebo osob vykonávajících dohled nad správou svěřenského fondu, existují-li;*
- d) *obmyšlených nebo kategorie obmyšlených;*
- e) *kterékoli další fyzické osoby, která vykonává faktickou kontrolu nad svěřenským fondem.*

Tyto informace mají být rovněž uvedeny v registru skutečných majitelů členského státu, v němž má svěřenský správce (nebo osoba v rovnocenném postavení) bydliště nebo v němž je usazen. Má-li však svěřenský správce (nebo rovnocenná osoba) sídlo mimo EU, informace musí být uvedeny v registru skutečných majitelů členského státu, v němž svěřenský správce (nebo osoba v rovnocenném postavení) naváže obchodní vztah či nabude vlastnictví nemovitosti jménem svěřenského fondu.

Stejné podmínky platí, pokud jde o přístup k informacím uvedeným výše v souvislosti s registrem skutečných majitelů, včetně toho, že přístup založený na posouzení rizik znamená, že advokát by se neměl spoléhat výhradně na informace z registru.

Množství informací, které by měl advokát získat od klienta, bude záviset na tom, jakou úlohu advokát hraje. Pokud advokát zřizuje nebo spravuje svěřenský fond, společnost nebo jinou právnickou osobu nebo jedná jako svěřenský správce nebo ředitel svěřenského fondu, společnosti nebo jiné právnické osoby, bude muset kromě toho, že je schopen identifikovat skutečné vlastníky a ovládající osoby, porozumět obecnému účelu struktury a zdroji finančních prostředků v této struktuře.

Advokát, který poskytuje svěřenskému fondu, společnosti nebo jiné právnické osobě jiné služby (např. funkci statutárního sídla), bude muset získat dostatečné informace, aby byl schopen identifikovat skutečné majitele a ovládající osoby.

Advokát, který nejedná jako svěřenský správce, se může za vhodných okolností spolehnout na shrnutí vypracované jiným odborníkem v oboru práva nebo účetním či poskytovatelem svěřenských služeb nebo služeb pro obchodní společnosti, anebo na příslušné výpisy ze samotné zakládací listiny svěřenského fondu, aby mohl identifikovat zakladatele, svěřenské správce, osobu vykonávající dohled nad správou svěřenského fondu (pokud existuje) a obmyšlené nebo fyzické osoby vykonávající skutečnou kontrolu.

Je zřejmé, že během CDD skutečného majitele je třeba postupovat velice pečlivě. Klient může být například zástupcem na základě plné moci nebo v postavení insolvenčního správce. Advokáti by měli být upozorněni na to, že údajné vztahy zastoupení bývají využívány k usnadnění podvodu.

Doporučuje se přiměřený přístup. Například v případě složité struktury společnosti by bylo nepřiměřené provádět nezávislé vyhledávání u více subjektů na více úrovních firemního řetězce s cílem zjistit, zda akumulací velmi malých podílů v různých subjektech osoba nakonec nedosáhne více než 25% podílu v právnické osobě klienta. Advokáti musí být spíše přesvědčeni, že celkově chápou vlastnickou a kontrolní strukturu společnosti, která je klientem.

Článek 30 i článek 31 obsahují ustanovení, která vyžadují oznamování nesrovnalostí, což znamená, že povinné osoby musí oznámit jakékoli jimi zjištěné nesrovnalosti mezi informacemi o skutečných majitelích dostupnými v centrálních registrech a informacemi o skutečných majitelích, které mají k dispozici jako povinné osoby. Týká se to informací z obchodních rejstříků a jiných registrů skutečných majitelů.

Neexistuje povinnost takové nesrovnalosti aktivně vyhledávat a tato povinnost se nevztahuje ani na ty případy, kdy jsou informace předmětem mlčenlivosti mezi advokátem a klientem nebo kdy nesrovnalost není podstatná (např. jsou použité pouze iniciály pro střední jméno místo celého jména). Nesrovnalost může být nejprve oznámena klientovi, aby ji klient mohl rychle napravit. Je-li rozhodnuto, že se nesrovnalost nenahlásí, například proto, že není podstatná, doporučuje se zaznamenat, jaké kroky byly učiněny.

VYSOCE RIZIKOVÉ TŘETÍ ZEMĚ

Článek 18a směrnice obsahuje podrobné pokyny, jak jednat s klienty z vysoce rizikových třetích zemí. Komise je pověřena určením zemí, které mají ve svém režimu boje proti praní peněz a financování terorismu strategické nedostatky, s cílem chránit integritu finančního systému EU. [Nejnovější seznam](#) byl sestaven dne 7. května 2020. Příloha 1 uvádí země na tomto seznamu.

Rizikové faktory související se zemí jsou samozřejmě významným činitelem v celkovém posouzení rizik. Naopak, pokud mají klienti nebo skuteční majitelé klientů sídlo nebo podnikají v jurisdikcích s nízkým rizikem, mělo by to být zohledněno i v posouzení rizik.

Advokáti by měli vzít na vědomí, že mohou existovat i jiné jurisdikce, které představují vysoké riziko praní peněz a nejsou uvedeny na seznamu „vysoce rizikových třetích zemí“, který vypracovala Evropská komise. Dalšími užitečnými zdroji mohou být například hodnocení úrovně korupce poskytované organizací Transparency International (globální nevládní organizace bojující proti korupci) a zprávy každoročně vypracovávané Světovou bankou.

A dále, i když se tento oddíl zabývá zeměmi na seznamu s vysokým rizikem, mohou existovat i země, jednotlivci nebo skupiny, na něž byly uvaleny „sankce, embarga nebo podobná opatření“, jak je uvedeno v bodě 3 přílohy, u nichž bude zesílená hloubková kontrola rovněž nutná. Tyto seznamy jsou vedeny EU a Organizací spojených národů, stejně jako jednotlivými členskými státy.

Další faktory uvedené v článku 18a pro zesílenou hloubkovou kontrolu u vysoce rizikových třetích zemí se zaměřují především na dodatečné informace požadované od klienta a zesílené sledování obchodního vztahu.

POLITICKY EXPONOVANÉ OSOBY

Definice politicky exponované osoby je uvedena v čl. 3 bodu 9 směrnice:

Článek 3

9) „politicky exponovanou osobou“ (se rozumí) fyzická osoba, která zastává nebo zastávala významnou veřejnou funkci, včetně:

- a) hlav států, předsedů vlád, ministrů, náměstků ministrů a státních tajemníků;
- b) členů parlamentu nebo podobných zákonodárných orgánů;
- c) členů řídicích orgánů politických stran;
- d) členů nejvyšších soudů, ústavních soudů nebo dalších nejvyšších justičních orgánů, proti jejichž rozhodnutí nelze s výhradou výjimečných okolností podat opravný prostředek;
- e) členů účetních dvorů nebo rad centrálních bank;
- f) velvyslanců, chargés d'affaires a vysokých důstojníků ozbrojených sil;
- g) členů správních, řídicích nebo kontrolních orgánů podniků ve vlastnictví státu;
- h) ředitelů, zástupců ředitelů a členů rady nebo osob v rovnocenném postavení v mezinárodní organizaci.

Žádná z veřejných funkcí uvedených v bodech a) až h) nezahrnuje středně postavené či nižší úředníky.

Pozornost se soustředí na politicky exponované osoby, protože členské státy OECD se obávají, že politicky exponované osoby využívají svého politického postavení ke svému obohacení pomocí korupce. Vztah politicky exponované osoby bude existovat i tehdy, je-li politicky exponovaná osoba skutečným majitelem klienta a klient nebo jeho skutečný majitel je rodinným příslušníkem nebo osobou blízkou politicky exponované osoby. Rodinní příslušníci a osoby blízké se ve směrnici definují takto:

Článek 3

10) „rodinnými příslušníky“ (se rozumí) mimo jiné tyto osoby:

- a) manžel či manželka nebo osoba v rovnocenném postavení k manželovi či manželce politicky exponované osoby;
- b) děti politicky exponované osoby a jejich manželé či manželky nebo osoby v rovnocenném postavení k manželovi či manželce;
- c) rodiče politicky exponované osoby;

11) „osobou blízkou“ (se rozumí):

- a) fyzická osoba, o níž je známo, že je skutečným spolumajitelem právnických osob nebo právních uspořádání nebo má jakýkoli jiný blízký obchodní vztah s politicky exponovanou osobou;

b) fyzická osoba, která je jediným skutečným majitelem právnické osoby nebo právního uspořádání, o kterých je známo, že ve skutečnosti byly vytvořeny ve prospěch politicky exponované osoby;

Článek 20 směrnice stanoví zvláštní opatření zesílené hloubkové kontroly klienta, která by měl advokát učinit ve vztahu k politicky exponované osobě:

- (1) mít zavedeny náležité systémy řízení rizik včetně postupů založených na posouzení rizik ke zjištění, zda klient nebo skutečný majitel klienta je politicky exponovanou osobou;

Advokáti nemusí provádět rozsáhlé vyšetřování, aby zjistili, zda je určitá osoba politicky exponovanou osobou. Stačí zohlednit informace, které má advokát k dispozici nebo které jsou veřejně známy. Mnoho advokátních kanceláří využívá předplatitelské služby, které mohou provádět kontroly databází politicky exponovaných osob. Jaké kroky je třeba učinit, závisí na celkovém posouzení rizik advokátní praxe.

Vzhledem k tomu, že je ve světě mnoho politicky exponovaných osob a tyto se neustále mění, existují určité základní ukazatele, které mohou v tomto směru poskytnout důkazy, a to:

- advokát obdrží finanční prostředky z vládního účtu,
- korespondence s klientem nebo spřízněnou osobou probíhá na oficiálním hlavičkovém papíře,
- novinové reportáže a vyhledávání na internetu.

Advokáti rovněž nemusí aktivně prověřovat, zda jsou skuteční majitelé klienta politicky exponovanými osobami. Je-li však o skutečném majiteli známo, že se jedná o politicky exponovanou osobu, měli by advokáti na základě přístupu založeného na posouzení rizik zvážit, jaká případná dodatečná opatření je při jednání s klientem třeba přijmout;

- (2) získat souhlas vrcholného vedení k navázání nebo rozvoji obchodních vztahů s politicky exponovanými osobami;

„Vrcholné vedení“ je definováno v čl. 3 bodě 12 jako „člen vedení nebo zaměstnanec, který je dostatečně obeznámen s expozicí instituce vůči riziku praní peněz a financování terorismu a v dostatečném postavení k tomu, aby přijímal rozhodnutí, jež ovlivní tuto její expozici“. Nemusí se vždy jednat o člena s postavením, které je rovnocenné členu představenstva advokátní kanceláře, a proto by mohl být:

- vedoucím skupiny vykonávající praxi,
- jiným partnerem, který není zapojen do konkrétního spisu,
- partnerem dohlížejícím na konkrétní spis,

- osobou odpovědnou za dodržování předpisů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu ve firmě,
 - řídicím partnerem;
- (3) přijmout přiměřená opatření s cílem zjistit zdroj majetku a zdroj finančních prostředků, které figurují v obchodních vztazích nebo transakcích s takovými politicky exponovanými osobami;

„Zdroj finančních prostředků“ se liší od „zdroje majetku“. „Zdrojem finančních prostředků“ se týká otázky, ze kterého místa jsou peněžní prostředky klienta zasílány, a jak a odkud klient získal peníze, aby je mohl odeslat. „Zdrojem majetku“ se rozumí způsob nabytí celého majetku nebo celkových aktiv klienta – například dědictvím, prodejem nemovitosti nebo ziskem z investic. Posouzení „zdroje majetku“ má zásadní význam pro posouzení týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu.

Je-li osoba známou politicky exponovanou osobou, mohou být informace o jejích finančních zájmech již k dispozici ve veřejném registru.

V opačném případě by měly postačovat dotazy položené klientovi, přičemž všechny kroky by měly být jako obvykle zaznamenány. Druh dokumentace přijaté k ověření zdroje finančních prostředků nebo majetku by měl záviset na úrovni rizika praní peněz a financování terorismu, které daný klient představuje. Čím vyšší je riziko, tím komplexnější a spolehlivější by dokumenty získané advokátem měly být. Mezi druhy dokumentů, ke kterým by mělo být přihlédnuto, patří: výpisy z bankovního účtu, závěti, úplné výplatní pásky, auditované finanční závěrky uvádějící finanční prostředky vyplacené klientovi, smlouvy o prodeji/nákupu, příjmy z jiných transakcí, doklad o příjmu ze základního kapitálu, obchodní činnosti, dědictví nebo daru.

Kontrola zdroje majetku u klienta s nízkým nebo středním rizikem může znamenat pouze dotazování a zaznamenání odpovědí. S rostoucím rizikem by měla růst i úroveň požadovaných otázek a dokumentace.

Ačkoli tyto rady jsou zde uvedeny pro oblast týkající se politicky exponovaných osob, měli by advokáti rovněž zvážit, že se jimi budou řídit i v rámci průběžného sledování každého obchodního vztahu, ať už vysoce rizikového či jiného. Jak již bylo uvedeno výše, kontrola zdroje finančních prostředků je užitečným praktickým nástrojem na ochranu praxe advokátní kanceláře obecně;

- (4) provádět zesílené průběžné sledování těchto obchodních vztahů.

Zesíleným sledováním by bylo například zajištění toho, aby finanční prostředky vyplacené klientem pocházely z určeného účtu a byly ve výši úměrné známému majetku klienta. Pokud tomu tak není, je třeba položit další otázky.

OSOBNĚ NEPŘÍTOMNÍ KLIENTI

Je-li klient fyzickou osobou a není-li fyzicky přítomen pro účely identifikace, jedná se o faktor, který je třeba vzít v úvahu při posuzování úrovně rizika praní peněz nebo financování terorismu a následného rozsahu všech opatření zesílené hloubkové kontroly klienta.

Je zřejmé, že klient, který není fyzickou osobou, nemůže být nikdy fyzicky přítomen za účelem identifikace a bude zastoupen zástupcem. I když neexistence osobních schůzek se zástupci takového klienta je rizikovým faktorem, neznamená to automaticky, že musí být provedena zesílená hloubková kontrola klienta. Musí být posouzeno celkové riziko.

VAROVNÉ SIGNÁLY

Kromě výše uvedených uznaných kategorií existují různé okolnosti, které by měly advokáta varovat, obvykle označované jako varovné signály.

Jsou opět rozděleny do tří již zmíněných kategorií rizik: klient, transakce, zeměpisná poloha. Následující příklady jsou vybrány z příručky „[A lawyer's guide to detecting and preventing money laundering](#)“ (Příručka advokátů pro odhalování a předcházení praní peněz), kterou v roce 2014 vydaly CCBE, Mezinárodní advokátní komora (IBA) a Americká advokátní komora (ABA) a která stojí za úplné přečtení kvůli jejím seznamům varovných signálů. Příklady týkající se zeměpisné polohy lze nalézt v předchozím oddíle věnovaném vysoce rizikovým třetím zemím.

Klient

- využívání zprostředkovatelů bez řádného důvodu,
- vyhýbání se osobnímu kontaktu bez řádného důvodu,
- neochota zveřejnit informace, údaje a dokumenty, které jsou nezbytné pro provedení transakce,
- použití falešné nebo padělané dokumentace,
- klient je obchodní subjekt, který nelze nalézt na internetu,
- klient je neobvykle dobře obeznámen s běžnými normami stanovenými právními předpisy, pokud jde o uspokojivou identifikaci klientů, záznamy údajů a oznámení podezřelé transakce, nebo klade opakované otázky týkající se souvisejících postupů,
- strany jsou ve spojení bez zjevného obchodního důvodu nebo mají neobvyklý věk pro osoby s exekutivní pravomocí nebo nejsou totožné s osobami, které operaci skutečně řídí.

Transakce

- použití hotovosti není dobře vysvětleno,
- zdroj finančních prostředků je neobvyklý, např. více bankovních účtů, zahraniční bankovní účty, převod přes zemi s vyšším rizikem,
- nedostatečné vysvětlení neobvykle krátké doby splacení nebo opakovaného splacení hypoték před původně dohodnutým datem splatnosti,
- nedostatečné vysvětlení příliš vysoké nebo nízké ceny spojené s převáděným majetkem,
- nedostatečné vysvětlení v případě velké finanční transakce, zejména pokud o ni požádá nově vytvořená společnost, není-li to zdůvodněno účelem společnosti nebo činností klienta,
- zdroj finančních prostředků je neobvyklý z toho důvodu, že buď transakci, nebo poplatky/daně financuje třetí strana bez zjevné souvislosti.

Zeměpisná poloha

- země/oblasti, u kterých důvěryhodné zdroje uvedly, že financují nebo podporují teroristické činnosti, nebo země/oblasti, ve kterých působí identifikované teroristické organizace,
- země, které důvěryhodné zdroje označily jako země s významnou mírou organizované trestné činnosti, korupce nebo jiné trestné činnosti, včetně zdrojových nebo tranzitních zemí pro drogy, obchodování s lidmi a pašování a nezákonné hazardní hry,
- země, na něž se vztahují sankce, embarga nebo podobná opatření vydaná mezinárodními organizacemi, například EU nebo Organizací spojených národů,
- země označené důvěryhodnými zdroji jako země se slabým systémem veřejné správy, prosazování práva a regulace, včetně zemí označených v prohlášeních výboru FATF jako země se slabými systémy pro boj proti praní peněz a financování terorismu, a v souvislosti s nimiž by finanční instituce měly věnovat zvláštní pozornost obchodním vztahům a transakcím.

VYUŽITÍ TECHNOLOGIÍ

Advokáti mohou pro své povinnosti CDD využívat tato technologická řešení:

- elektronické prostředky k ověření totožnosti fyzické osoby,

- obchodní rejstřík a ověřovací prostředky skutečného vlastnictví,
- elektronické nástroje pro prověřování klientů v souvislosti se sankcemi, politicky exponovanými osobami a osobami s negativní medializací.

Toto využití nezbavuje advokáty osobní odpovědnosti, kterou po celou dobu mají. V důsledku toho by zaměstnanci advokátů, kteří tyto nástroje používají, měli být náležitě vyškoleni a advokáti by sami měli důkladně rozumět tomu, jak tyto nástroje fungují.

Používání elektronických prostředků k ověření totožnosti může ušetřit zdroje podniku a může být stejně bezpečné, nebo dokonce bezpečnější, než je tomu v případě tradičních papírových dokumentů. Advokáti by si však měli dávat pozor na různá rizika, jimiž jsou:

- kybernetická bezpečnost a bezpečnost údajů,
- podvod,
- možnost lidské chyby v důsledku chyby na vstupu,
- úroveň rizika, které klient nebo transakce představuje,
- potřeba spojit daného klienta s nalezenou elektronickou identitou,
- aktuálnost, důvěryhodnost a větší počet zdrojů používaných elektronickým poskytovatelem,
- spolehlivost, nezávislost a transparentnost poskytovatele a to, zda má osvědčení od orgánu veřejné moci nebo je součástí veřejného systému, je členem uznaného odvětvového subjektu a splňuje uznávané mezinárodní normy v této oblasti.

Při nakládání s obchodními rejstříky a ověřovacími prostředky skutečných vlastníků by úroveň rizika měla určit, zda je třeba hledat nezávislé důkazy, a to vzhledem k tomu, že tyto rejstříky jsou obvykle sestavovány na základě údajů od samotných subjektů. Zaregistrované informace rovněž nemusí poskytovat úplný obraz a je třeba všimnout si toho, jak často se vyžaduje aktualizace údajů.

Pokud jde o prověřování klientů v souvislosti se sankcemi, politicky exponovanými osobami a osobami s negativní medializací, rozhodujícím faktorem bude opět úroveň rizika. V případě méně rizikových případů nebo postupů jsou přípustná řešení dle volné úvahy nebo standardní řešení. U rizikovějších případů by mělo být zváženo, jak rozsáhlé by mělo být prověřování (například skutečných majitelů, ředitelů společností), jeho četnost a spolehlivost používaných systémů, pokud jde o vstupy, stáří informací a úplnost údajů. Řádný nástroj ověřování by měl být schopen ověřit a identifikovat jména a další soubory údajů s menšími úpravami, jako je obrácené pořadí, neúplný text a zkratky nebo s jinou než latinskou abecedou, například čínskými znaky nebo údaji v obchodním kódu.

OZNAMOVACÍ POVINNOST

Úvod

Oznamování podezřelých transakcí je jádrem režimu boje proti praní peněz a financování terorismu zavedeného směrnicí. Hlavní povinnost vyplývá z článku 33:

Článek 33

1. Členské státy vyžadují, aby povinné osoby a případně jejich ředitelé a zaměstnanci plně spolupracovali tak, že neprodleně:

a) z vlastního podnětu informují finanční zpravodajskou jednotku, a to i podáním oznámení, pokud povinná osoba ví, má podezření nebo má přiměřené důvody k podezření, že finanční prostředky jakékoli výše jsou výnosy z trestné činnosti nebo mají souvislost s financováním terorismu, a neprodlenou reakcí na žádosti finanční zpravodajské jednotky o další informace v takových případech; a

b) přímo poskytnou finanční zpravodajské jednotce na její žádost všechny potřebné informace.

Oznámeny musí být veškeré podezřelé transakce, včetně pokusů o ně.

Existují zvláštní ustanovení týkající se advokátů, na které se vztahuje čl. 2 odst. 1 bod 3 písm. b), a to:

Článek 34

1. Odchylně od čl. 33 odst. 1 mohou členské státy v případě povinných osob uvedených v čl. 2 odst. 1 bodě 3 písm. a), b) a d) určit vhodný orgán stavovské samosprávy dotčené profese jako orgán, kterému mají být poskytnuty informace uvedené v čl. 33 odst. 1.

V případech uvedených v prvním pododstavci tohoto odstavce předá určený orgán stavovské samosprávy informace neprodleně a v celém rozsahu finanční zpravodajské jednotce, aniž je dotčen odstavec 2.

2. Členské státy neuplatňují povinnosti stanovené v čl. 33 odst. 1 na notáře, jiné samostatně výdělečně činné právníky, auditory, externí účetní a daňové poradce výlučně v rozsahu, v němž se taková výjimka vztahuje na informace, jež příslušníci těchto profesí obdrží od svého klienta nebo které o něm získají během zjišťování jeho právního postavení, během jeho obhajoby nebo zastupování v soudním řízení nebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, ať jsou tyto informace obdrženy nebo získány před zahájením tohoto řízení, v jeho průběhu, nebo po jeho skončení.

Souhrnně lze říci, že tato dvě ustanovení vyžadují, aby advokát informoval vnitrostátní finanční zpravodajskou jednotku, pokud „ví, má podezření nebo má přiměřené důvody k podezření“, že finanční prostředky, které jsou součástí transakce, jsou výnosy z trestné činnosti nebo mají

souvislost s financováním terorismu. Členské státy mohou advokátním komorám povolit, aby oznamovací povinnost převzaly, což se v některých členských státech již děje. Pro advokáty rovněž existuje výjimka týkající se oznamování za velmi přísně omezených okolností – když zjišťují právní postavení svého klienta nebo obhajují či zastupují klienta v soudním řízení.

Advokát nemá po podání oznámení podezřelé transakce finanční zpravodajské jednotce pokračovat v jednání za klienta, s výjimkou velmi omezených případů:

Článek 35

1. Členské státy vyžadují po povinných osobách, aby se zdržely provádění transakcí, o nichž vědí nebo u nichž mají podezření, že souvisejí s výnosy z trestné činnosti nebo s financováním terorismu, dokud neučiní nezbytné kroky v souladu s čl. 33 odst. 1 prvním pododstavcem písm. a) a nesplní veškeré další konkrétní pokyny vydané finanční zpravodajskou jednotkou nebo příslušnými orgány v souladu s právem příslušného členského státu.

2. Pokud se provedení transakcí uvedených v odstavci 1 nelze zdržet nebo by takové zdržení pravděpodobně zmařilo úsilí o stíhání příjemce výnosů z podezřelé operace, vyrozumí dotyčné povinné osoby neprodleně poté finanční zpravodajskou jednotku.

Advokát by se měl samozřejmě seznámit s vnitrostátními postupy pro zasílání oznámení podezřelé transakce finanční zpravodajské jednotce.

Vztah mezi těmito oznamovacími povinnostmi, včetně zákazu varování, který je zvlášť pojednán níže, jakož i důvěrnost mezi advokáty a klienty jsou projednávány níže v oddíle o důvěrnosti mezi advokátem a klientem.

Varování

Existuje jeden aspekt oznamovacích povinností, který je pro advokáty velmi významný, a to ustanovení o zákazu varování v článku 39:

Článek 39

1. Povinné osoby a jejich ředitelé a zaměstnanci nesdělí dotčenému klientovi ani jiným třetím osobám skutečnost, že informace jsou předávány, budou předány nebo byly předány v souladu s článkem 33 nebo 34, ani že se provádí nebo může být provedena analýza týkající se praní peněz nebo financování terorismu.

Jinými slovy, advokát má zakázáno informovat klienta o oznámení podezřelé transakce, které předal finanční zpravodajské jednotce. Ti, kdo tyto požadavky poruší, budou sankcionováni (viz níže). V čl. 39 odst. 6 však z tohoto obecného pravidla existuje jedna výjimka:

Článek 39

6. Pokud se povinné osoby uvedené v čl. 2 odst. 1 bodě 3 písm. a) a b) snaží odradit klienta od zapojení do nezákonné činnosti, nepovažuje se jejich jednání za sdělení informací ve smyslu odstavce 1 tohoto článku.

Jinými slovy, snaží-li se advokát odradit klienta od praní peněz, neznamená to, že klienta varuje (i když se klient může domnívat, že advokát má podezření, že transakce může být poznamenána praním peněz). Advokát je sice stále ještě povinen provést oznámení podezřelé transakce, ale může se v tu dobu dále snažit klienta od praní peněz odradit.

Zákonnou povinnost snažit se odradit klienta od účasti na nezákonné činnosti článek 39 odst. 6 advokátovi neukládá. S ohledem na výše uvedené lze nejlépe pochopit vztah mezi činnostmi advokátů podle čl. 39 odst. 6 (odrazení klienta) a článku 33 (povinnost podat oznámení podezřelé transakce) a článku 35 (zdržení se pokračování v jednání) v následující části. Článek 33 obsahuje povinnost podat oznámení podezřelé transakce; v těchto případech se advokáti musí zdržet dalšího jednání až do rozhodnutí finanční zpravodajské jednotky (článek 35). Případné úsilí o odrazení klienta od účasti na protiprávní činnosti se nepovažuje za trestný čin proti čl. 39 odst. 6. Advokáti však nesmějí své klienty o oznámení podezřelé transakce informovat.

Jakmile advokáti podají oznámení podezřelé transakce, měli by vážně zvážit, že ukončí jednání za klienta bezprostředně po učinění oznámení podezřelé transakce, a to i v případě, že směrnice takovou povinnost nestanoví. Advokát by mohl být později obviněn z toho, že věděl o nezákonné činnosti, a to i v případě, že finanční zpravodajská jednotka nedá negativní odpověď. Jinými slovy: podání oznámení podezřelé transakce může být použito proti advokátovi v dalším soudním řízení.

Pokud se advokátovi podaří odradit klienta od účasti na protiprávní činnosti, povinnost podat [oznámení podezřelé transakce](#) již neexistuje.

„Ví, má podezření nebo má přiměřené důvody k podezření“ – a význam slov obecně

Jedná se o klíčová slova čl. 33 odst. 1 písm. a), která musí advokát vzít v úvahu. Vzhledem k tomu, že neoznámení je trestné – viz níže v části „Sankce“ –, je význam těchto slov důležitý.

Lze mít za to, že „ví“ je poměrně přímočarý pojem. Běžně se věděním rozumí skutečná znalost. Vystává otázka, zda u advokátů, kteří úmyslně zavírají oči před pravdou, se může mít za to, že mají znalost. Různé jurisdikce by mohly mít v tomto ohledu vlastní výklad, ale *prima facie* by mělo být normou, že nic jiného než skutečná znalost je dostačující.

Ověření, zda někdo „má podezření“, je subjektivní. Od advokáta, který se domnívá, že transakce je podezřelá, by se nemělo očekávat, že zná přesnou povahu trestného činu nebo že určité finanční prostředky jsou jednoznačně prostředky pocházející z trestného činu. Nemělo by se vyžadovat, aby bylo podezření jasné nebo pevně založené na konkrétních skutečnostech, ale měla by existovat určitá míra uspokojivé víry, která nemusí nutně znamenat přesvědčení, ale musí přinejmenším jít o více než spekulaci. Advokát si mohl všimnout něčeho neobvyklého nebo neočekávaného a po provedení šetření se skutečnosti nejeví jako běžné nebo z obchodního hlediska smysluplné. Aby vzniklo podezření, není třeba, aby existovaly důkazy o tom, že dochází k praní peněz.

Varovné signály, na které bylo upozorněno dříve, poskytují vodítko k řadě standardních varovných znaků, které mohou být důvodem k obavám. Pokud advokát dosud nedospěl k podezření, ale má pouze důvod k obavám, například plynoucím z jednoho z varovných signálů,

může položit klientovi – nebo jiným osobám – další otázky. Záleží na tom, co advokát již ví a jak snadné je získat další informace.

Kritérium, zda někdo „má přiměřené důvody k podezření“, obsahuje stejný mentální prvek jako podezření, existují zde však objektivní kritéria, která musí být splněna. Existují skutkové okolnosti, z nichž měl poctivý a racionálně uvažující advokát vyvodit vědomost nebo mít podezření, že je klient zapojen do praní peněz?

To vyvolává další důležitou otázku. Vodítka k významu těchto slov se vztahují pouze na evropskou úroveň, protože ve vnitrostátních právních předpisech mohou být tato slova definovaná určitým způsobem a v každém členském státě trochu odlišně.

To platí i pro jiné výrazy, které jsou obsaženy v oznamovacích povinnostech – například „zjišťování právního postavení“ nebo „soudní řízení“ ve formulaci uvedené v článku 34 o osvobození z povinnosti podávání zpráv v případě „zjišťování jeho (klientova) právního postavení během jeho obhajoby nebo zastupování v soudním řízení nebo v souvislosti s takovým řízením“.

Ve všech těchto případech je důležité, aby advokáti znali přesnou formulaci použitou jak ve znění směrnice ve svém národním jazyce, tak i ve vnitrostátních prováděcích právních předpisech a to, jak je obvykle vykládána. Vnitrostátní právní úprava se nesmí odchylovat od celounijní normy stanovené ve směrnici, a pokud se odchyluje, má směrnice přednost, přičemž dosah významu těchto výrazů se může v jednotlivých členských státech poněkud lišit.

„Trestná činnost“

Podle čl. 33 odst. 1 písm. a) je advokát povinen podat oznámení podezřelé transakce, „pokud povinná osoba ví, má podezření nebo má přiměřené důvody k podezření, že finanční prostředky jakékoli výše jsou výnosy z trestné činnosti nebo mají souvislost s financováním terorismu“.

Pojem „trestná činnost“ je definován v čl. 3 bodě 4 směrnice:

Článek 3

4) „trestnou činností“ (se rozumí) jakýkoli druh trestné účasti na spáchání těchto závažných trestných činů:

a) teroristické trestné činy, trestné činy spojené s teroristickou skupinou a trestné činy spojené s teroristickými činnostmi uvedené v hlavách II a III směrnice (EU) 2017/541;

b) kterýkoli z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a) Úmluvy OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988;

c) činnosti zločinných společenství ve smyslu čl. 1 bodu 1 rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV;

d) podvody ohrožující finanční zájmy Unie, přinejmenším závažné podvody, ve smyslu čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 Úmluvy o ochraně finančních zájmů Evropských společenství.

e) korupce;

f) všechny trestné činy, včetně daňových trestných činů souvisejících s přímými a nepřímými daněmi, jak jsou vymezeny ve vnitrostátním právu členských států, za něž je možné uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, jehož horní hranice přesahuje jeden rok, nebo v členských státech, jejichž právní systém stanoví pro trestné činy dolní hranici, všechny trestné činy, za něž je možné uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody v trvání nejméně šesti měsíců.

Nejdůležitějším oddílem článku 3 je písmeno f) výše, tedy souhrn „všech trestných činů“, neboť proti němu budou muset advokáti poměřovat většinu transakcí, v jejichž souvislosti poskytují poradenství. Tento souhrn však nezahrnuje všechny trestné činy. Na daňové trestné činy se sice vztahuje, avšak jedinými trestnými činy, na které se definice vztahuje, jsou trestné činy, za které lze uložit trest uvedený v písmenu f), a sice trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku. Pokud má členský stát pro trestné činy minimální hranici, změní se definice na trest odnětí svobody v trvání nejméně 6 měsíců.

Podezření týkající se trestných činů, které nespádají do této definice, se neoznamují. Je zřejmé, že advokáti se budou muset obeznámit s výčtem trestných činů, který je v jejich vnitrostátních právních předpisech.

OCHRANA ÚDAJŮ

Na údaje podle této směrnice se vztahuje obecné nařízení o ochraně osobních údajů ([GDPR – nařízení \(EU\) 2016/679](#)). Úplné vysvětlení nařízení GDPR nespádá do oblasti působnosti této příručky. Advokáti však budou muset mít na paměti jeho ustanovení ve vztahu ke všem údajům, které zpracovávají o klientovi.

Článek 41 směrnice se zabývá otázkami ochrany údajů:

Článek 41

2. Osobní údaje smějí povinné osoby zpracovávat na základě této směrnice pouze pro účely předcházení praní peněz a financování terorismu, jak je uvedeno v článku 1, a nesmějí je dále zpracovávat způsobem, který je s těmito účely neslučitelný. Zpracovávání osobních údajů na základě této směrnice pro jakékoli jiné účely, například komerční, se zakazuje.

3. Povinné osoby poskytnou novým klientům informace požadované podle [nařízení GDPR] před navázáním obchodního vztahu nebo provedením příležitostné transakce. Tyto informace obsahují zejména obecné upozornění týkající se právních povinností povinných osob podle této směrnice zpracovávat osobní údaje pro účely předcházení praní peněz a financování terorismu, jak je uvedeno v článku 1 této směrnice.

4. V souvislosti s uplatňováním zákazu sdělovat informace stanoveného v čl. 39 odst. 1 přijmou členské státy legislativní opatření, kterými zcela nebo zčásti omezí právo subjektu údajů na přístup k osobním údajům, které se jej týkají, v rozsahu, v němž je takové omezení potřebné a přiměřené v demokratické společnosti s řádným ohledem na oprávněné zájmy dotčené osoby:

a) k tomu, aby povinná osoba nebo vnitrostátní příslušný orgán mohly řádně plnit své úkoly pro účely této směrnice; nebo

b) v zájmu zajištění toho, aby se nebránilo úředním nebo právním šetřením, analýzám, vyšetřováním nebo postupům pro účely této směrnice a aby nebylo ohroženo předcházení, vyšetřování a odhalování praní peněz a financování terorismu.

Z těchto ustanovení a z obecné působnosti nařízení GDPR vyplývá řada důsledků.

Za prvé advokát nesmí použít údaje získané na základě CDD nebo jakéhokoli jiného ustanovení směrnice k jiným účelům, například k marketingu nebo za účelem zisku.

Za druhé právní základ pro nakládání s údaji advokátem není souhlas klienta a na klientově souhlasu nezávisí. Článek 6 nařízení GDPR stanoví šest zákonných důvodů pro zpracování údajů, z nichž jedním je souhlas klienta. Ostatní lze vyvodit ze samotného znění článku 6:

Článek 6 nařízení (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR)

Zákonnost zpracování

1. Zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze v odpovídajícím rozsahu:

a) subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů;

b) zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost tohoto subjektu údajů;

c) zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje;

d) zpracování je nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby;

e) zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce;

f) zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

První pododstavec písm. f) se netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů;

Existují však dva další důvody, z nichž oba platí pro zpracování údajů advokátem. Jedním je případ, kdy „zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje“. Vzhledem k tomu, že směrnice vyžaduje, aby advokát určité údaje získal a uchovával – viz článek 40 předchozího oddílu –, může právní základ pro advokáta, pokud jde o boj proti praní peněz a financování terorismu, spadat pod „právní povinnost“ uvedenou v čl. 6 odst. 1 písm. c).

Mohl by však rovněž spadat do působnosti čl. 6 odst. 1 písm. e), pokud „je zpracování nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce“. Je tomu tak proto, že článek 43 výslovně uvádí, že „Zpracování osobních údajů na základě této směrnice pro účely předcházení praní peněz a financování terorismu uvedeného v článku 1 se považuje za otázku veřejného zájmu podle [nařízení GDPR]“.

Za třetí existuje výjimka z práva klienta na přístup k údajům podle nařízení GDPR v souvislosti s ustanoveními o varování. Varování má jasný vztah k ochraně údajů, neboť pokud má klient právo se dozvědět, že bylo učiněno oznámení o varování, má se tím účel zákazu varování.

Článek 23 nařízení GDPR již takové možné omezení předpokládá a preambule nařízení GDPR toto omezení výslovně uvádí ve znění „To je relevantní například v rámci boje proti praní peněz“.

V důsledku toho směrnice jasně uvádí, že členské státy musí v tomto ohledu přijmout opatření, pokud jde o údaje týkající varování (tedy odkaz na článek 39), a to přijetím právních předpisů, které omezují právo klienta na přístup k těmto údajům. Advokáti si budou muset být vědomi obsahu a oblasti působnosti konkrétních právních předpisů v tomto ohledu ve svém členském státě.

DŮVĚRNOST MEZI ADVOKÁTEM A KLIENTEM

Úvod

Ustanovení uvedená výše v člancích 33, 34, 35 a 39 se netýkají pouze jádra režimu boje proti praní peněz a financování terorismu, ale souvisí také s jednou z hlavních zásad vztahu mezi advokátem a klientem, a sice důvěrnosti mezi advokátem a klientem (s použitím tohoto obecného výrazu tak, že zahrnuje obecné pojmy profesního tajemství a ochrany důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem) a vztahu plné důvěry, který by měl mezi advokátem a klientem existovat.

Základní text EU o významu a důsledku důvěrnosti mezi advokátem a klientem vychází z věci AM&S ([AM & S Europe Limited v. Komise Evropských společenství](#), věc 155/79):

„Právo Společenství, které vyplývá nejen z hospodářského, ale i z vzájemného právního prolínání členských států, musí zohledňovat zásady a pojmy společné právním řádům těchto států, které se týkají zachování důvěrnosti, zejména pokud jde o určitou komunikaci mezi advokátem a klientem. Tato důvěrnost odpovídá požadavkům, jejichž význam se uznává ve všech členských státech, že každá osoba musí mít možnost se bez omezení poradit s advokátem, jehož povolání zahrnuje poskytování nezávislého právního poradenství všem, kdo je potřebují.“

Věc byla znovu projednána soudem o více než dvacet let později ve spojených věcech [Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akcros Chemicals Ltd v. Komise Evropských společenství](#), T-125/03 a T-253/03. Základní zásada, jak byla uvedena výše, byla potvrzena v pozdější věci, v níž soud rovněž uvedl, že tato zásada je „úzce spjata s pojetím role advokáta považovaného za pomocníka při výkonu spravedlnosti soudy“.

Jedná se totiž o mezinárodně uznávanou zásadu. Mezinárodní advokátní komora zveřejnila [Mezinárodní zásady pro výkon povolání advokáta](#), a v zásadě č. 4 se uvádí:

„Advokát je vždy povinen zachovávat a chránit důvěrnost v záležitostech současných nebo bývalých klientů, pokud zákon nebo použitelná pravidla profesní etiky nepovolují nebo nevyžadují jinak.“

Důvěrnost mezi advokátem a klientem se nazývá různě a řídí se různými pravidly v různých jurisdikcích.

V některých jurisdikcích například právní předpisy a pravidla týkající se důvěrnosti mezi advokátem a klientem výslovně ukládají advokátovi povinnosti. V jiných případech je dosaženo ochrany důvěrných informací před zpřístupněním vytvořením „výsad“ (rovněž nazývaných výjimky) z běžných pravidel, která vyžadují zpřístupnění informací.

Základní zásada je však všude stejná: advokát nesmí (v mnoha zemích ze zákona) zpřístupnit informace, které mu důvěrně poskytl jeho klient, žádné třetí straně, včetně vládních a soudních orgánů.

Existuje rovněž obecné pravidlo, že důvěrnost mezi advokátem a klientem neplatí, pokud advokát vědomě napomáhá protiprávnímu jednání svých klientů, podporuje je nebo se na něm podílí – v tomto případě prát peníze nebo pomáhat při financování terorismu. Advokát by tím téměř jistě páchal trestný čin. Advokáti by za normálních okolností podléhali rovněž příslušnému profesnímu regulačnímu orgánu.

Evropská judikatura

Oznamovací povinnosti podle směrnice nejsou v rozporu s touto zásadou, jak je chápána v evropském právu. Tato záležitost byla rozhodnuta v několika věcech, z nichž jedna byla předložena Soudnímu dvoru Evropské unie a jedna Evropskému soudu pro lidská práva.

Ve věci [Ordre des barreaux francophones et germanophone a další proti Conseil des ministres](#), věc C-305/05 předložená Soudnímu dvoru Evropské unie, jedno z usnesení belgické advokátní komory zahájilo soudní jednání o zpochybnění tohoto sporu. Soud však rozhodl, že oznamovací povinnosti neporušují právo na spravedlivý proces zaručené článkem 6 Evropské úmluvy o lidských právech a čl. 6 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii.

Důvodem bylo, že oznamovací povinnosti se na advokáty vztahují pouze v rozsahu, v němž poskytují svému klientovi poradenství při přípravě nebo provádění určitých transakcí – zejména finanční nebo transakční povahy. Povaha takových činností je v zásadě taková, že k nim dochází v kontextu, který nemá žádnou souvislost se soudním řízením, a tyto činnosti tudíž nespádají do působnosti práva na spravedlivý proces, které bylo základem žaloby.

Soud dodal, že jakmile je advokát požádán o pomoc při obhajobě klienta nebo zastupování klienta před soudem nebo o radu ohledně způsobu zahájení soudního řízení nebo vyhnutí se soudnímu řízení, má tento advokát výjimku z oznamovací povinnosti bez ohledu na to, zda byly informace obdrženy nebo získány před zahájením řízení, v jeho průběhu nebo po jeho skončení. Soud uvedl, že výjimka tohoto druhu zaručuje právo klienta na spravedlivý proces.

Podobný případ byl předložen Evropskému soudu pro lidská práva: *Michaud v. Francie* (sp. zn. 12323/11). Týkal se článku 8 Evropské úmluvy o lidských právech a soud dospěl k závěru, že ačkoli článek 8 Úmluvy chrání „základní právo na profesní tajemství“, požadavek, aby advokáti oznámili podezření, nepředstavuje nadměrný zásah do tohoto práva.

Své rozhodnutí založil na obecném zájmu, kterému slouží boj proti praní peněz, a na záruce poskytnuté výjimkou z oznamovací povinnosti podle čl. 34 odst. 2 (v rámci činností souvisejících se soudním řízením nebo v postavení advokáta jako právního zástupce). Francouzské právo navíc zavedlo filtr na ochranu profesního tajemství tím, že zajišťuje, aby advokáti nepředkládali svá oznámení přímo finanční zpravodajské jednotce, ale předsedovi advokátní komory.

Kromě případů na evropské úrovni mohou existovat vnitrostátní případy, které mají dopad na provádění směrnice na místní úrovni, jako je případ belgického ústavního soudu týkající se oznamování podezřelých transakcí ([rozhodnutí č. 114/2020](#) ze dne 24. září 2020).

Závěr

Vzájemná interakce mezi směrnicí, důvěrností mezi advokátem a klientem a judikaturou na evropské úrovni znamená, že oznámení podezřelé transakce musí být provedeno v souladu se zvláštními okolnostmi uvedenými ve směrnici a v judikatuře, aby se zajistilo, že nedojde k porušení Evropské úmluvy o lidských právech nebo Smlouvy o Evropské unii. Pokud advokát neučiní oznámení, když tuto povinnost má, může být stíhán za trestný čin v oblasti boje proti praní peněz (viz níže).

Požadavky směrnice však platí pouze v rámci určitých parametrů:

- pro ty, v rámci jejichž definice se na advokáty a transakce vztahuje směrnice v čl. 2 odst. 1 bodě 3,
- i když jsou do této definice zahrnuti, existují výjimky z podávání zpráv obsažené v čl. 34 odst. 2,
- existují další důležité definice týkající se oznamování, například definice „trestné činnosti“, která je v první řadě podnětem pro oznámení podezřelé transakce (v závislosti na tom, jak jednotlivé členské státy definovaly trestný čin praní peněz).

Mimo tyto přísné hranice se požadavky směrnice na podávání zpráv neuplatňují a platí obvyklá pravidla důvěrnosti mezi advokátem a klientem. Advokáti si musí být rovněž vědomi toho, zda jejich jurisdikce využila výjimky obsažené v čl. 34 odst. 1, která umožňuje advokátovi oznámit podezření advokátní komoře, a že advokátní komora je odpovědná za další předání informací finanční zpravodajské jednotce.

Důvěrnost mezi advokátem a klientem může být považována za nenarušenou pouze tehdy, pokud bylo oznámení podezřelé transakce učiněno v přísném souladu s požadavky článku 33 směrnice. Advokáti by proto neměli předkládat oznámení podezřelé transakce pouze z důvodů vlastní ochrany a předběžné opatrnosti – pokud tak učiní, hrozí jim riziko, že poruší povinnosti týkající se důvěrnosti.

PŘESHraniČNÍ OTÁZKY

Na přeshraničním základě může vzniknout několik problémů v důsledku toho, že advokát pracuje pro klienty v jiných jurisdikcích nebo klienty, kteří působí v jiných jurisdikcích.

V rámci EU

Vzhledem k tomu, že se jedná o směrnici pro celou EU, musí být její minimální normy uplatňovány všude. Některé členské státy však šly nad rámec minima a různé jurisdikce přijaly různé metody – například v některých případech musí advokát podat oznámení podezřelého obchodu přímo finanční zpravodajské jednotce a v jiných advokátní komoře. To znamená, že neexistuje jiná alternativa, než aby byl advokát obeznámen s režimem pro boj proti praní peněz dotčeného jiného členského státu, čehož lze pravděpodobně nejspolehlivěji dosáhnout získáním rady od advokáta v tomto členském státě.

V řadě oblastí se objevují konkrétní problémy:

- spoléhání se na třetí osoby v jiném členském státě za účelem CDD – požadavky článku 26 směrnice již byly zmíněny,
- ustanovení o důvěrnosti mezi advokátem a klientem – nejenže lze oznámení podezřelé transakce učinit různými způsoby, jak je uvedeno výše, ale rozsah a uplatňování důvěrnosti mezi advokátem a klientem se mohou lišit, a proto je třeba je pečlivě prověřovat,
- dokumenty mohou být vyhotoveny v cizím jazyce nebo se mohou týkat institucí, s nimiž advokát nemusí být obeznámen, což ukládá advokátovi povinnost přijmout vhodná opatření, aby se přiměřeně ujistil, že dokumenty skutečně prokazují, co údajně mají prokazovat, například totožnost klienta.

SANKCE

Úvod

Článek 59 směrnice stanoví, že členské státy musí zajistit, aby byly správní sankce ukládány alespoň v případech, kdy povinné osoby závažným způsobem, opakovaně nebo soustavně porušují požadavky stanovené pro následující oblasti:

- hloubková kontrola klienta (články 10 až 24),
- oznamování podezřelých transakcí (články 33 až 35),
- vedení záznamů (článek 40),

- vnitřní kontroly (články 45 až 46).

Článek 59 dále uvádí, že v těchto případech musí být minimální sankce následující:

Ustanovení čl. 59 odst. 2

... zahrnovaly správní sankce a opatření, které lze uložit, minimálně:

- a) veřejné oznámení, které uvádí fyzickou nebo právnickou osobu a povahu daného porušení předpisů;*
- b) příkaz, aby fyzická nebo právnická osoba upustila od daného chování a vyvarovala se jeho opakování;*
- c) podléhá-li povinná osoba povolení, odnětí nebo pozastavení tohoto povolení;*
- d) dočasný zákaz výkonu vedoucích funkcí v povinných osobách pro kteroukoli osobu, která v povinné osobě plní řídicí úkoly, nebo pro kteroukoli jinou fyzickou osobu, která byla shledána odpovědnou za dané porušení předpisů;*
- e) maximální správní pokuty ve výši nejméně dvojnásobku výhody, která byla porušením předpisů získána, pokud lze tuto výhodu stanovit, nebo nejméně 1 000 000 EUR.*

Pokud jde o faktory, které je třeba vzít v úvahu při rozhodování o výši sankcí, čl. 60 odst. 4 uvádí:

Článek 60

4. Členské státy zajistí, aby příslušné orgány při určování druhu a výše správních sankcí nebo opatření zohlednily všechny relevantní okolnosti, případně včetně:

- a) závažnosti a doby trvání porušení;*
- b) míry odpovědnosti fyzické nebo právnické osoby považované za odpovědnou;*
- c) finanční síly fyzické nebo právnické osoby považované za odpovědnou, kterou udává například celkový obrat právnické osoby považované za odpovědnou nebo roční příjem fyzické osoby považované za odpovědnou;*
- d) výhody získané porušením předpisů, které dosáhla fyzická nebo právnická osoba považovaná za odpovědnou, pokud lze tuto výhodu stanovit;*
- e) ztrát třetích stran způsobených porušením předpisů, pokud je možné je stanovit;*
- f) míry spolupráce fyzické nebo právnické osoby považované za odpovědnou s příslušným orgánem;*
- g) předchozích porušení předpisů fyzickou nebo právnickou osobou považovanou za odpovědnou.*

Článek 61 obsahuje ochranu oznamovatelů, kteří informují orgány o porušení ustanovení o boji proti praní peněz a financování terorismu.

Je zřejmé, že advokáti budou muset být obeznámeni se svými vnitrostátními právními předpisy, a to správními či trestněprávními, pokud jde o porušení ustanovení o boji proti praní peněz a financování terorismu, neboť ty mohou jít nad rámec výše uvedených minimálních norem.

Požadavky na trestný čin

Ačkoli je vymezení trestných činů ponecháno na členských státech, aby zapadalo do jejich vnitrostátních právních řádů, lze předpokládat, že u hlavních trestných činů, například pokud jde o nepodání oznámení podezřelé transakce, bude muset trestní stíhání prokázat, že se u dotčeného majetku jedná o majetek pocházející z trestné činnosti, tj. majetek nebo finanční prostředky získané trestnou činností ve smyslu čl. 3 bodu 4. To znamená, že státní zastupitelství bude muset prokázat, že majetek byl získán trestným činem a že v době údajného trestného činu o tom advokát věděl nebo na to měl podezření.

Pokud advokáti trestné činy neoznámí, budou muset sdělit, zda o nich věděli, měli podezření nebo měli přiměřené důvody k podezření. Tyto pojmy již byly v této příručce blíže definovány v části „Oznamovací povinnost“.

PŘÍLOHA 1 – SEZNAM VYSOCE RIZIKOVÝCH ZEMÍ

Tento seznam se může měnit – viz [zde](#).

Číslo	Vysoce riziková třetí země
1	Afghánistán
2	Bahamy
3	Barbados
4	Botswana
5	Kambodža
6	Korejská lidově demokratická republika (KLDK)
7	Ghana
8	Írán
9	Irák
10	Jamajka
11	Mauricius
12	Mongolsko
13	Myanmar/Barma
14	Nikaragua
15	Pákistán
16	Panama
17	Sýrie
18	Trinidad a Tobago
19	Uganda
20	Vanuatu
21	Jemen
22	Zimbabwe